СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза".

Рôкъ XIV. Скрентонъ, Па., Четверъ 15-го Марта, 1906. Число 11. — Vol. XIV. Scranton, Pa., Thursday, March 15, 1906. No. 11.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Марець.

15	Ч.	Теодота свяч.
16	П.	Зенона, Евтроп
17	С.	Герасима
18	Н.	3 н. Конона
19	П.	42 муч. въ Амор
20	В.	Єфрема, Павла
21	С.	Теофілякта

— Звертаемо ся зъ просьбою до всѣхъ нашихъ Дописувателѣвъ, щобы свои дописи писали коротко и читкимъ письмомъ, щобъ мы могли прочитати тѣ дописи. Рôвножь просимо писати усе лишь на одной сторонѣ, а другу сторону картки лишати чистою, незаписаною.

Ред. „Свободы".

Просимо нашихъ читачѣвъ поглянути на осьму сторону „Свободы"; тамъ выписано якѣ дарунки даемо тимъ, що платять за „Свободу" або „Читальню".

До дарункôвъ тихъ мають лишь тѣ право, що теперь платять, отже не мають права тѣ що платили за „Свободу" або „Читальню" передъ тимъ заки еще тѣ дарунки були оголошенѣ. Такъ само не будуть мати права до тихъ дарункôвъ тѣ, котрѣ заплатять за „Свободу" або „Читальню" тодѣ, коли перестанемо се оголошене въ „Свободѣ" друковати.

Редакція.

Въ Йонкерсъ, Н. Й. заснували члены тамошного хору, хлопцѣ и дѣвчата, товариство „Боянъ" зъ цѣлею: будити йонкерскихъ Русинôвъ до свѣдомости и працѣ народнои и тіи въ нихъ пôддержувати.

Въ Пітсбургъ, Па. утворивъ ся синдикатъ, що мае выбудовати желѣзницю до Лорейнъ, О. до вуглянного рейону въ Гокінґъ Валей, де незадовго мае повстати вальцовня стали коштомъ $10.000,000 на обшарѣ 3000 акрôвъ ґрунту.

Новый тростъ. Корпорація „United States Steel Co." въ Пітсбургъ, Па. задумуе выкупити цѣлый рядъ лѣярень желѣза и вальцовень стали, якѣ належать до иншихъ компаній, и хоче створити величезный тростъ, зъ капіталомъ $1.242 213.100. Бувъ бы се оденъ зъ найбôльшихъ тростôвъ въ Спол. Державахъ. Мѣжь иншими мають перейти на власность того тросту поклады желѣзнои руды Great Northern въ горахъ Masaba, дальше — Republic Iron & Steel, Tennessee Coal & Iron Co., Glass-Shaffield Co., Labeile Iron Co., Shenango Furnace Co. и иншѣ.

Инкорпоровано въ Толедо, О. нову компанію Toledo Ford Wayne & Indianopolis Railroad Co. въ капіталомъ $3.000.000, котра мае пустити въ рухъ желѣзницѣ мѣжь Толедо а Йндіянаполісъ, гнанѣ силою ґазоліны.

Въ Ню-Йорку розпочие сего року „Singer Manufacturing Co." будову нового „дери-хмары" (skyscraper) высокого на 593 стôпъ. Буде се найбôльшій того рода будинокъ. Въ серединѣ будинку стояти буде вежа на 40 поверхôвъ. По вежѣ Айфля въ Парижи, буде се найвысша будôвля на свѣтѣ. Кошты будуть выносити $1.500,000.

Минувшого тыжня лучилось страшне нещасте въ майнахъ въ Courrieres у Франціи. Тамъ робило 1,800 майнерôвъ. Сейчасъ рано наступила експльозія ґазу и майны стали въ полумѣни. 400 людей вспѣли уратуватись, 120 выратувано тяжко пораненыхъ. Прочій около 1280 попаленѣ и удушенѣ.

Въ фабрицѣ Pitcrain въ Пітсбургъ. Па., власности Пенсилвенія Рейлровдъ Ко., выдалено минувшого тыжня 280 робôтникôвъ а въ Алтуна 200. Нѣхто зъ робôтникôвъ не може вытолкувати собѣ зъ якои причены се сталось, бо роботы и замовлень е дуже много.

Въ Бостонѣ, Мас. застрайкувало 500 робôтникôвъ въ фабрицѣ повозôвъ, жадаючи знижения годинъ працѣ зъ 10 на 9 зъ тою самою платнею и пôвъ дня роботы въ Суботу пôдчасъ лѣта. Робôтники суть певнѣ победы.

American Society of Equity — велике товариство фармерôвъ, що числять 200,000 членôвъ, зъ осѣдкомъ въ Индіянаполисъ, Инд. пôднялo оріґінальный страйкъ. Наказало всѣмъ своимъ членамъ встримати ся зъ довозомъ ярины до мѣстъ и вбôжа де елеваторôвъ поки цѣны не пôдуть въ гору и не дôйдуть высоты означенои черезъ товариство. Пшеницю не мае ся продавати дешевше якъ по $1.00 за бушель.

Въ Санъ Франсиско, Кал. згорѣла недавно центральна стація електрична, що достарчала мѣстови електричности. Шкода $800.000. Въ наслѣдокъ сего часть мѣста була черезъ колька днѣвъ позбавлена освѣтленя а часописи не выходили, бо машины порушаючѣ лінотипы станули.

Въ околицяхъ Вилксбери, Па., коло Дуріей и Кінґстонъ Тавншіпъ, запала ся земля, въ наслѣдокъ чого много людей потерпѣли на своимъ маетку. Коло Дуріей запавъ ся цвинтарь и много гробôвцѣвъ зôстало знищеныхъ. Запалось такожь много домôвъ. Яма, яка утворила ся въ наслѣдокъ западеня землѣ коло Кінґстонъ е велика на 2 акры и глубока на 70 стôпъ. Пôдъ мѣсцями катастрофы находили ся вуглянѣ шахты, якѣ зôстали засипанѣ, и въ наслѣдокъ сего застановлено въ нихъ роботу.

9 го Марця с. р. злоклено коло Пасайкъ, Н. Дж. чотырохъ лотрôвъ, що насыпали на желѣзничôй трецѣ велику барикаду, саме передъ приѣздомъ поспѣшного трену Лакавана Р. Р. Ко. Тренъ въ часъ задержано. Злочинцѣ суть въ вѣцѣ 18—20 лѣтъ. Признали ся, що се вже пятый разъ насыпували барикады на желѣзничôмъ шляху — та тамтѣ були все за малѣ и льокомотивы ихъ усували. Всѣ чотыри були по народности Поляками.

Найвысшій судъ краевый въ Чікаґо выдавъ вже вырокъ въ славнôмъ процесѣ мѣжь мѣстами Чікаґо а Ст. Луісъ. Якъ звѣсно, мѣсто Ст. Луісъ заскаржило мѣсто Чікаґо, що рѣка Чікаґо злучена черезъ выбудоване каналу зъ рѣкою Місісіпі занечищуе воду въ Місісіпі, й черезъ те наражае на страту здоровя мешканцѣвъ Ст. Луісъ. Знатоки однакъ доказали, що нечистоты, якѣ йдуть зъ рѣки Чікаґо до Місісіпі осѣдають вже на днѣ рѣки нѣмъ ще вода занесе ихъ до Ст. Луісъ. Въ наслѣдокъ сего судъ рѣшивъ спôръ въ корысть мѣста Чікаґо. Єсли бы вырокъ бувъ выпавъ инакше, мусѣвъ бы бути каналъ, що коштувавъ $46,000,000 засыпаный.

Въ Savannah, Ga. арештовано на жадане федерального ряду двохъ начальникôвъ мѣйскихъ департаментôвъ, що въ протизаконный способъ выдали многимъ Грекамъ ситизеньскѣ паперы, щобы тѣ могли голосувати при послѣднихъ выборахъ на мейора мѣста. Крôмъ нихъ арештовано ще 60 Грекôвъ.

Сенаторы Піркинсъ зъ Каліфорніи и Патерсонъ зъ Колорейдо внесли въ вашінґтоньскôмъ сенатѣ петиціи, пôдписанѣ тысячами жѣнокъ зъ державъ Каліфорніи и Колорейдо, въ котрыхъ жадають уневажненя выбору до сенату сенатора Смутъ зъ Юта, зъ причины, що будучи Мормономъ мае колька жѣнокъ.

Въ леґіслятурѣ державы Огайо внесено біль, котрымъ пôдъ загрозою кримінальнои кары мае ся заборонити властителямъ домôвъ робити залежнымъ вынаймлене мешкань родинамъ вôдъ числа и вѣку дѣтей.

Усѣ европейскѣ державы, що мають приморскѣ посѣлости сильно збôльшають въ послѣдныхъ часахъ свои военнѣ фльоты. Про се вже неразъ згадували мы въ „Свободѣ". Теперь нотуемо знова побôльшене военнои фльоты нѣмецкои и французкои. Минувшого тыжня ухваливъ нѣмецкій парляментъ выбудовати 6 великихъ, новыхъ кружлякôвъ опанциреныхъ и два панцирники лініовѣ, котрыхъ поемнôсть збôльшено до 18.000 тонъ. А французкій парляментъ ухваливъ такожь выбудовати 6 новыхъ великихъ военныхъ кораблѣвъ, рôвножь о поемности 18,000 тонъ. На кождôмъ корабли буде чотыри 12 цальовыхъ и дванайцять 9.45 цальовыхъ арматъ.

Вырôбъ пива въ Австріи. Въ роцѣ 1905 выроблено въ Австріи 19,11 658 гектолітрôвъ пива, о 696,-482 гектоліт. менче якъ въ попереднôмъ — 1904 роцѣ. Зменшене выробу пива приписують пôдвысшеню въ деякихъ австрійскихъ краяхъ краевыхъ додаткôвъ до податку державного вôдъ пива въ Австріи, а въ кôнци вплывомъ антиалькогольічнихъ товариствъ.

Пôсля що йно скôнченого обчисленя числа людности велико-британскои державы (Англіи) показуесь, що велико-британска держава мае 400.000.000 мешканцѣвъ, зъ чого 55.000.000 е бѣлыхъ. На посѣлости Англіи въ Азіи припадае 300,000.000 людей, въ Африцѣ 43.000.-000, въ Европѣ 42.000.000, въ Америцѣ 7.500,000 а въ Австраліи 5.000.000. Найбôльше залюдненымъ мѣстомъ въ тихъ посѣлостяхъ е, по Лондонѣ, мѣсто Калькута. Найбôльше жонатыхъ людей е въ посѣлостяхъ: въ Индіи, Наталю,Ципрѣ и Канадѣ. Найменче жонатыхъ въ Захôдныхъ Индіяхъ. Цѣла просторонь посѣдань велико британскои державы выносить 11,908.-378 квадр. миль, що выносить бôльше якъ одну пяту часть земельнои поверхности свѣта.

Льондоньска часопись „Standard" оголосила недавно статистику зросту населеня въ усѣхъ виднѣйшихъ державахъ въ Европѣ. Пôсля зôставленя „Standard-у" найбôльшій приростъ людей на 1 міліонъ мешканцѣвъ припадае на Нѣмеччину — бо 15.000. За нею иде Росія зъ 13.000, потôмъ Голяндія зъ 12.500, дальше Швайцарія зъ 10.-400, Вельґія зъ 10.100, Велика Вританія (Англія) зъ 9.100, Австро-Угорщина зъ 9.000, Испанія зъ 8.800. Про Францію не згадуе, котра якъ звѣсно, мае найменшій прирôстъ. Передъ 60 роками займала Англія що до приросту въ населеню перше мѣсце мѣжь европейскими державами. Теперь спала вже до шестого мѣсця.

Судъ военный въ Ризѣ, въ Росіи, засудивъ адвоката Фернанта зъ Ревля, бувшого такъ зв. „президента естоньскои републики" (пôдчасъ послѣднои революціи въ Росіи) и дневникара Поетса на кару смерти черезъ розстрѣлене. Обомъ однакъ передъ выконанемъ засуду удалось утечи за границѣ Росіи.

Минувшого тыжня вôдбувавъ ся въ Одесѣ процесъ проти начальника другого бунту чорноморскои фльоты, поручника Шміда и его товаришѣвъ. Шміда сказано на смерть черезъ повѣшене а 27 на парулѣтну вязницю. 10 оскарженыхъ увôльнено. Передъ выконанемъ засуду на Шміда — приславъ царь телеграфічно звôльнене його вôдъ кары смерти. По скôнченю розправы, коли прочитано Шмідови вырокъ смерти, заявивъ вôнъ, що е готовъ понести смерть за добру справу. Свою промову закôнчивъ такъ: „Вѣрю сильно, що смерть моя буде граничнымъ стовпомъ, що роздѣлить стару и реакційну Росію вôдъ новои и вôльнои. Коли бымъ мôгъ окупити волю для Росіи черезъ жорстоку смерть на шибеницѣ, умиравъ бымъ зъ радостію и зъ усмѣхомъ на устахъ."

Слѣдство въ справѣ грудневои револоюціи въ Москвѣ, выказало, що революціонеры розпоряджали добре вышколеными вôддѣлами робôтникôвъ, въ загальнôмъ числѣ 20.000 людей. Всѣ революціонеры узброенѣ були въ карабіны Мавзера. Начальники вôддѣлôвъ дôставали денно платнѣ 1 руб. 20 коп. до 2 руб. 50 коп. Страйкуючѣ робôтники дôставали по 30 коп. денно. Зъ разу московскій ґарнізонъ не мôгъ бувъ дати собѣ рады зъ революціонерами — и революціонеры все вôдпирали напады вôйска. Доперва по двохъ тыжняхъ, коли привезено вôйско зъ Петербурга, революцію вдушено.

По оголошеню свободы совѣсти и вѣрованя въ Росіи, усѣ майже секты Росіи зôстали державно узнаными. Та се неподобало ся православному духовеньству и оно почало ще бôльше пôдщовувати своихъ „вѣрныхъ" проти узнаныхъ сектъ. Мѣжь иншими, потроило воно свою заѣлôсть проти штундистôвъ, що довело подекуды до страшныхъ погромôвъ штундистôвъ. Въ балашôвскôмъ уѣздѣ, кіевскои губерніи, кинулась, якъ доносять російскѣ ґазеты, розярена товпа православныхъ, пôдюджена православными попами на штундистôвъ и доконала дѣлъ „неслишныхъ даже у язычниковъ". Ловили штундистôвъ, розрывали ихъ на части, выпускали кишки, вырывали груди, выколювали очи, вôдрывали уха, ноги, руки а тѣла розкидали по дорогахъ на ѣду псамъ... Все те для „бôльшои хвалы Божои" и православія... Отъ до чого допроваджуе релігійный фанатизмъ!

Всѣ прокураторы и пôдпрокураторы, котрымъ запропоновано обняти мѣсце по прокураторѣ окружного суду въ Калишу (въ Росіи), Скарятинѣ, прогнанôмъ зъ тои посады, вôдмовились вôдъ тои „чести", заявляючи, що не хотять черезъ принятє тои посады апробувати беззаконнѣ поступки ґенералъ-ґубернатора.

Бюро петербурскихъ адвокатôвъ ухвалило уложити списъ усѣхъ противзаконствъ російского уряду, разомъ зъ докладнымъ представленемъ усѣхъ его злочинствъ, и зôбраный матеріялъ предложити Державнôй Думѣ, яка мала бы поставити его въ станъ оскаженя.

СПРОСТОВАНЄ.

Симъ посвѣдчаемо, що дописъ подана въ „Свободѣ" мовбы то наша церковь въ Майнерсвилъ, Па. була записана на епископа, (якого? Ред.) есть ложною.

Рада церковна:
о. Левъ Левицкій, Йоанъ Дикунъ, Георгій Онуфрей, Анд. Дикунъ, Йоанъ Копчакъ, Тимко Барданъ.

М. Є. Салтиков.

Оповіданє про те, як оден мужик нагодував двох ґенералів.

Жило собі двох ґенералів. Що оба були легкодушні, найшли ся про те незабаром з волї ворожки а з мойого приказу на безлюдному острові.

Оба служили через цїле свое житє у видїлї мінїстеріяльному. Там уродили ся, там виховали ся, там і постаріли — булиж про те незвичайно тупі. Не навчили ся нїяких иньших слів, крім сих: „Прошу приймити запевнене глубокого поважаня і найревнїйшої служби“.

Знесено видїл, бо показав ся злишнїм і ґенералів випущено на волю. Як спали з етату, взяли собі кватиру при вулици Підячівській і кождий з них мав свою власну кухарку та побирав емеритуру. Аж тут несподївано знайшли ся на незамешканому острові. Будять ся і бачуть, що оба лежать під одною ковдрою. Розумієть ся, вони не пізнали сего відразу і найспокійнїйше в сьвітї почали балакати.

— Дивний, ексцеленціо, сон був в мене сегодня — каже оден: снило ся менї, що мешкав я на незамешканому острові...

Ледви виговорив сї слова тай вискочив нагло на рівні ноги! Зірвав ся і другий.

— Ісусе Христе! щож отсе дїеть ся? де-ж ми є?— крикнули оба зміненим голосом. І почали взаїмно осмотрювати ся, щоби впевнити ся, чи дїйсно воно в снї, чи на яві притрапила ся їм така авантура. Одначе на нїщо здало ся вговорюване в себе, що се тільки сон — треба було погодити ся зі сумною дїйсністю.

Перед ними розкинуло ся з одної сторони море а з другої шматок землї, за яким знов виднїло безмежне море. Заплакали вперве ґенерали від часу, як знесено видїл. Як виплакали ся, почали взаїмно оглядати себе і побачили, що оба є в нїчних сорочках і кождий з них має на шиї ордер.

— Добре булоби напити ся тепер кавоньки — помітив оден ґенерал, але зараз пригадав собі, де він, та заплакав в друге.

— Щож тут одначе почати? — говорив крізь сльози — якби навіть виписати рапорт, який жеж буде з його успіх?

— От що, — відповів другий — я піду на захід а ексцеленция хай іде на схід, під вечір знова зійдемо ся; може знайдеть ся щось в такий спосіб.

Почали шукати сходу і заходу. Пригадали собі, як учив раз якось начальник: „Як потрібний тобі схід, то стань вічми на північ, а по правій руцї будеш мати схід“. Почали отже шукати півночи — ставали сяк і так, пробували всї сторони сьвіта, але що через цїле своє житє служили в видїлї мінїстерїюм, проте нїщо не найшли.

— От що! ексцеленція хай їде на право а я піду на ліво! Се буде певнїйше — запропонував достойник, що поза видїлом мінїстерїюм служив ще в школї кантонїстів у характері вчителя калїґрафії, та був проте дещо мудрїйший. Так вони і зробили. Пішов оден ґенерал на право. Бачить — ростуть дерева а на деревах всякі овочі — хоче зірвати хоч одно яблоко, але всї ростуть так високо, що требаби лїзти на дерево. Пробував лїзти — на нїщо придало ся. Подер сорочку тай тілько. Пішов до струмочка. Бачить — від риб аж роїть ся!

— Господи миленький, щоби то так наловити отсих рибок та на Підячівську! — подумав собі та такого набрав апетиту, що аж змінив ся на лици. Війшов у ліс, а там свищуть рябчики, токують тетереви, бігають зайчики.

— Ісусе Христе! кількож тут їди! кілько тут їди! — подумав, почуваючи рівночасно, що зачинає млоїти вже. Трудна рада, треба було вертати на умовлене місце з голими руками. Приходить а другий ґенерал чекає вже.

— Як жеж, ексцеленціо, знайшов що?

— От, знайшов старе число „Московских Ведомостей“ *), більше нїчогісїнько!

Не дає їм спокою думка, хто буде брав за них емеритуру, то знова стоять перед їхнїми вічми: овочі, риби, рябчики, тетереви, заяцї.

— Комуби прийшло, ексцеленціо, се до голови, що людська їда у первісному станї лїтає, плаває і росте на деревах? відзиваеть ся оден достойник.

— Так, — відповідає другий — мушу признати ся, що і я був доси такого пересьвідченя, що булки родять ся в тому самому видї, в якому подають їх в ранцї до кави.

— Коли отже хоче хто з'їсти куропатву, то мусить перш усього зловити її, забити, оскубати, впекти... Так, тілько як те все зробити?

— Як те все зробити? — відізвав ся наче відгомоном другий.

Замовкли та старали ся заснути, але голод рішучо відганяв сон. Перед їхнїми вічми пересували ся ненастанно: рябчики, індички, поросятка з легка зарумянені з огірками, піклями та иньшими приправами.

— В отсїй хвилинї з'ївби я хиба власний чобіт! — сказав оден з ґенералів.

— Рівнож смакують добре рукавички, особливо довго ношені! — зітхнув другий.

Та ось глянули на себе: в їхнїх очах горів зловіщий вогонь, зуби скреготїли, з грудей добував ся глухий ревіт. Помалу повзаючи, почали наближувати ся до себе, аж в однїй хвилинї роз'юшили ся. Посипали ся волокна, дали ся чути стогони і зойки. Бувший учитель калїґрафії відгриз свому товаришови ордер і сейчас проковтнув його. Одначе вид пливучої крови протверезив їх дещо.

— Всякое дыханіе хвалить Господа Бога! — відізвали ся оба — а отсе ми тут і пожремо себе!

— І нехай менї хто скаже, як дістали ся ми на сей проклятий остров! Хто сей злочинець, що закпив собі з нас так негідно?

— Треба розірвати ся якоюсь балачкою, бо, Боже хорони, поповнимо ще злочин морду!

— Зачекай, ексцеленціо!

— Як на приклад думає ексцеленція; чому сонце сходить вперед а пізнїйше заходить а не навпаки?

— Дивний з ексцеленції чоловік! Аджеж і ексцеленція встаєш наперед, ідеш до мінїстерїюм, відтак пишеш а доперва пізнїйше кладеш ся спати.

— А чомуж не моглиби ми уявити собі оттакий хід наших функцій: наперед кладу ся спати, бачуві снї ріжні річи, а пізнїйше встаю!

— Гм... так... що до мене, то мушу признати ся, що я завсїгди думав так, як служив ще в мінїстерїюм: отсе тепер ранок, а опісля буде день, а пізнїйше подадуть вечеру і... час спати! Але згадка про вечеру викликала в обох лихий гумор і перервала балачку в самому початку.

— Чув я отсе від якогось лїкара, — почав знов оден з достойників — що чоловік може через довший час жити власними соками.

— А то яким способом?

— Дуже просто. Власні соки витворяють буцїм то другі соки, ті з черги витворяють знов соки і так далї, доки вкінцї соки не вичерплять ся зовсїм...

— А щож тодї?

— Тодї треба щось з'їсти...

— Тьфу!

— Одним словом, про що тілько почали достойники говорити, все кінчило ся на згадцї про їду а се тільки заострювало апетит. Рішили отже не говорити а пригадавши собі найдено число „Московских Ведомостей“, забрали ся до читаня.

„Вчера — читав порушеним голосом оден з достойників — відбув ся у достойного начальника нашої старої столицї ґальовий обід. Накрито стіл на сотку осіб з нечуваним великолїпем. Дари природи з усїх країв призначили собі — що таку скажу — rendez-vous на тому чародїйному бенкетї. Була там і золотиста стерлет із Шексни і бажант, вихованок кавказьких лїсів і так рідкий в лютім гість на нашій півночи — суницї“...

— Тьфу до чорта! Не можеж прецїнь, ексцеленціо найти щось иньше! — закричав з розпукою слухаючий достойник і відібравши товаришови часопись, читав отсе: „Пишуть нам з Тули: вчера з нагоди зловленя осетра в місцевій рiцї (подібного випадку не намятають навіть найстарші люде тим більше, що в осетрі пізнано пана Б.) відбула ся в тутешньому клюбі святочна забава. Виновника свята прибраного корнїшонами внесено на великаньскому, деревляному полумиску. Доктор П., голова клюбу, вважав пильно, щоби кождий гість дістав кусник риби. Соси були найріжнороднїйші, навіть найбільше вишукані“...

— Перепрашаю, ексцеленціо, здаеть ся, що і добродїй не є обережний в виборі лектури, перервав перший достойник і взявши з черги часопись, читав: „Доносять нам з Вятки: оден із тутешнїх мешканцїв відкрив ось який ориґінальний спосіб вареня рибної зупи: взяти живого лина і наперід здорово його вибити, а як з горя побільшить ся йому печінка...“ Достойники попускали голови. Усе, на що тілько звертали очи — все пригадувало їду. Навіть власні їх думки робили заговір против їх, бо хоча всїми способами силкували ся відігнути образи біфштиків, то вони промощували собі дорогу силою.

(Кінець буде).

*) Консервативно-славянофільска часопись, яку редаґував в 70 [illegible] відомий Катков.

Кôлько насъ є, Украинцѣвъ, и де мы живемо?

На широкôмъ просторѣ землѣ, яка простягае ся вôдъ заходу вôдъ Прикарпатя за рѣкою Сяномъ въ Галичинѣ, ажь до донських степôвъ въ Росiи на сходѣ, а дальше вôдъ повôчныхъ земель чернигôв- [illegible] вôдъ околиць Стародуба, ажь до береговъ Чорного и Азовского моря на цѣлôмъ тôмъ широкôмъ просторѣ землѣ живе збитою масою нашъ, украиньскій народъ. Въ Австро-Угорщинѣ заселюе цѣлу схôдну Галичину, поза Сянъ ажь до рѣки Выслоки, пôвнôчну Буковину и полудневѣ склоны гôръ Карпатъ на сторонѣ [illegible] сѣмъ ґуберній: Києвску, Подôльску, Волиньску, Херсоньску, Катеринославску, Полтавску, Чернигôвску и Харкôвску цѣлѣ и частины одинайцятьохъ ґуберній: Таврійскои, Басарабскои, Люблиньскои, Сѣдлецкои, Гродненьскои, Миньскои, Курскои, Воронѣжскои, Доньскои, Ставропольскои и Кубаньскои. Перетинають ту землю шѣсть бôльшихъ рѣкъ: Днѣстеръ, Прутъ, Бугъ, Донець, Кубань и найбôльшій зъ помѣжь нихъ Днѣпро. Всѣ вони, зъ выимкою Буга, зливають ся на полудни у Чорне та Азовске море. На тôй просторôй землѣ розсѣлись 12 бôльшихъ мѣстъ: Києвъ, Львôвъ, Чернôвцѣ, Камянець, Житомиръ, Чернигôвъ, Харкôвъ, Полтава, Катеринославъ, Херсонъ, Одеса и Катеринодаръ. А уся та територія, яку занявъ своими оселями нашъ украиньскій народъ обôймае трийцять и пôвъ тысячь квадратовыхъ миль, або на російскій вымѣръ 69 міліонôвъ десятинъ.

Щобъ красше поняти якъ се за велика територія, порôвнаймо єѣ зъ иншими територіями въ Европѣ. Въ Европѣ є 26 окремыхъ державъ — бôльшихъ и меншихъ. Тожь коли уложимо ихъ въ порядку пôсля величины, то побачимо, що найбôльша зъ нихъ що до величины своеи територіи є Росія: просторомъ своимъ займае вона 5 міліонôвъ квадратовыхъ кільометрôвъ. Другѣ державы суть вже о много меншѣ, а наступають по собѣ въ такôмъ порядку: Австро-Угорщина займае 625 тысячь квадр. кільом.; Нѣмеччина — 540 тысячь; Испанія — рôвножь 540 тысяць; Франція — 536; Швеція — 450; Норвеґія — 322; Анґлія — 313; Италія — 286; Турція — 162 тысячь. Дальше йдуть вже цѣлкомъ малѣ державы, мѣжь котрыми найменча є Монако, що займае своимъ просторомъ лише 26 квадр. кільом.

Якежь мѣсце помѣжь усѣма тими теріторіями займае теріторія украиньска? Єсли перемѣнимо 30 и пôвъ тысяча квадратовыхъ миль або 69 міліонôвъ десятинъ, якѣ займае украиньска теріторія на квадратовѣ кільометры, то достанемо 750 тысячь квадратовыхъ кільометрôвъ, — отже, тимъ самимъ и побачимо, що украиньска теріторія перевысшае усѣ высше згаданѣ теріторіи европейскихъ державъ, зъ выѣмкою теріторіи державы російскои, що до котрои займае въ рядѣ заразъ найблисше мѣсце по нѣй. Отже перше мѣсце въ рядѣ припадае теріторіи державы російскои, друге — украиньскôй теріторіи, — а доперва третє, четверте и т. д. мѣсце припадають теріторіямъ усѣхъ иншихъ — решта европейскихъ державъ.

Кôлькожь живе на тôмъ величезнôмъ украиньскôмъ просторѣ Украинцѣвъ? [illegible] числения державы австро-угорскои и російскои.

Отже пôсля офіцияльного обчисленя статистичного Бюра Австріи и Угорщины живе въ Галичинѣ 3 и пôвъ міліона Украинцѣвъ; на Буковинѣ 300 тысячь; а на Угорщинѣ 400 тысячь — разомъ отже въ Австро-Угорщинѣ 4 міліони 200 тысячь Украинцѣвъ. Щожь до Росіи, то пôсля послѣдного офіцияльного обчисленя російского статистичного Бюра зъ передъ осьми лѣтъ, то є въ 1897 р. жило у всѣхъ тихъ высше згаданыхъ ґуберніяхъ надъ 22 міліонôвъ Украинцѣвъ. Се було передъ осьми роками. Теперь-же пôсля обчисленъ Земствъ зъ минувшого року 1905, було Украинцѣвъ уже 27 міліонôвъ. Такъ отже разомъ на украиньскôй землѣ живе въ збитôй масѣ 31 міліонôвъ 200 тысячь Украинцѣвъ.

Крôмъ того жиють ще Украинцѣ кольоніями въ рôжныхъ сторонахъ російскои державы, якъ въ Астраханьскôй ґуберніи, Саратовскôй, Тверскôй, Самарскôй, Оренбурскôй, въ ґуберніяхъ Королѣвства польского (Конґресôвки), на Кавказѣ, въ осередку Росіи, въ Остзейскихъ ґуберніяхъ, а въ Азіи — въ сибирскихъ ґуберніяхъ, та середне-азійскихъ, — що все разомъ дае понадъ міліонъ душь.

А крôмъ тихъ осадъ въ Росіи и въ Азіи живуть ще Украинцѣ въ Румуніи, Турціи и въ Америцѣ въ пôвнôчно - американьскихъ Сполученыхъ Державахъ, въ Канадѣ, въ Бразиліи и по иншихъ мѣсцяхъ, що знова выходить на звышь 700 тисячь душь.

Такъ отже усѣхъ Украинцѣвъ и то вже не лише тихъ, що живуть на рôднôй украиньскôй територіи, але и кольоніями по рôжныхъ, чужихъ територіяхъ, живе теперь 32 міліонôвъ 200 тисячь душь.

Цѣкаво ще знати, яке мѣсце що до чисельности займають Украинцѣ въ Росіи (европейскôй), тамъ власне, де ихъ є найбôльше и де цѣла дальша історія Украины буде рѣшати ся. Отже що до сего то справа ся такъ представляе ся:

Найбôльше въ Росіи живе
Москалѣвъ 62½ міл.
Дальше идуть
Украинцѣ 27 „
По нихъ наступають Поляки 9 „
По нихъ
Бѣлорусы 6½ „
Дальше идуть
Жиды 5½ „
По нихъ Кірґізы 5 „
Татары 4 „
прибалтицкѣ и приволжскѣ Фины 3 „
Нѣмцѣ 2 „
Литовцѣ 2 „
Латишѣ 1½ „
Башкиры 1 і пôвъ „
Картвелы 1 і пôвъ „
Вôрмены 1⅓ „
Молдаваны 1¼ „
и въ конци

Кромѣ того живе ще въ Росіи много дрôбнѣйшихъ народцѣвъ, — а всього народôвъ є бôльшь сто, а всѣхъ людей разомъ 141 міліонôвъ.

Зъ сеи отже таблички видно, що найбôльшь численымъ народомъ въ Росіи суть Москалѣ, а заразъ за ними наступають Украинцѣ.

Якъ бачимо зъ усего ту поданого, то великою, дуже великою є та украиньска територія и великимъ чисельно украиньскій народъ. Та однакъ се народъ бѣдный и темный, безпросвѣтный. Але-жь бо и нещастило ся йому у цѣлôмъ його минулôмъ житю. Зазнавъ жежь вôнъ нападôвъ и руйнованьне вôдъ одного а вôдъ усѣхъ своихъ сусѣдôвъ — Татаръ та Турковъ, Поляковъ та Москалѣвъ. И зъ вôльного колись, зробивъ ся невôльникомъ. Зазнавъ и зрады своихъ освѣченыхъ верствовъ, зазнавъ остаточно и того, що й вôдобрано йому и його рôдну мову...

Та ось приходить часъ, коли вже й скôнчить ся цѣле те тяжке його лихолѣтє. Падуть окови, що такъ довго його давили и не давали йому рушитись, станути твердо на ноги, выпростоватись и ити свобôдно наперéдъ по шляху поступу. Приходить часъ свободы... Та вôнъ вже й рушивъ ся на зустрѣчь еѣ — витати еѣ обновленый та охочій, жадный свого власного, не накиненого йому, рôдного житя.

Справоздане касове

„Рус. Нар. Союза" за мѣсяць Февруаръ, 1906 р.

Ч. бѣжуче		
3986	Granville, N. Y. Бр. св. Юрія	17.50
3987	Mahanoy Plane, Pa. Бр. св. пр. Илія	66.69
3988	Ramey, Pa. Бр св. Волод.	52.73
3989	Carnegie, Pa. Сестрицтво св. Любови	9.01
3990	Allegheny, Pa. Тов. Поступъ	10.25
3991	Pittsburg, Pa. Бр. Муч. Флъора и Лавра	18.57
3992	Pittsburg, Pa. Сестр. Собора Пр. Богор.	17.65
3993	Chisholm, Minn. Бр. св. Арх. Мих.	12.15
3994	Terryville, Conn. Бр. Св. Арх. Мих.	16.00
3995	Butler, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	53.10
3996	Canonsburg, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	35.65
3997	Chisholm, Minn. Бр. св О. Николая	9.53
3998	Manown, Pa. Бр. св. О. Никол.	16.29
3999	Newark, N. J. Бр. св. О. Николая	19.85
4000	Trenton, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	19.46
4001	Allegheny, Pa. Бр. св. И. Хрест.	21.55
4002	Desloge, Mo. Бр. св. Й. Хрест.	66.68
4003	Olyphant, Pa. Бр. св. Й. Хрест	178.45
4004	Breslau, Pa. Бр. св. Андр.	58.47
4005	Cohoes, N. Y. M. P. H. C.	13.67
4006	Shenandoah, Pa. M. P. H. C.	21.65
4007	Dunmore, Pa. Бр. св. АА. П. и П.	15.83
4008	Glen Lyon, Pa. Бр. св. П. и П.	36.27
4009	Ansonia, Conn. Бр. св. П. и П.	77.10
4010	Yonkers, N. Y. M. P. H. C.	43.45
4011	Beaverdale, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	18.02
4012	Gradatim, Pa. M. P. H. C.	4.83
4013	Holyoke, Mass. Бр. св. И. Хр.	23.75
4014	Beaver Meadows, Pa. Бр. св. Мих	23.57
4015	Auburn, N. Y. Бр. св. О. Николая	43.27
4016	Sykesville, Pa., Бр. св. Ник.	16.74
4017	Franklin Furnace, N. J. M. P. H. C.	19.50
4018	Wilmington, Del. Бр. св. Арх. Мих.	13.15
4019	Lorain, O., Бр. св. Андрея	8.32
4020	New York, N. Y. Бр. св. Андрея	36.88
4021	Leetsdale, Pa. Бр. св. П. и П.	60.95
4022	Dunlo, Pa. Бр. св. П. и П.	45.15
4023	Carnegie, Pa. Бр. св. Петра и Павла	103.21
4024	Allegheny, Pa. Бр. св. Пр. Богор.	62.28
4025	Monessen, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	49.41
4026	Seymour, Conn. Бр. св. Й. Хр.	14.41
4027	Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	46.98
4028	Passaic, N. J. Бр. св. О. Николая	65.24
4029	Pittsburg, Pa. Бр. св. Никол.	217.95
4030	Taylor, Pa. Бр. св. О. Николая	32.28
4031	Ormrod, Pa. Бр. св. О. Николая	34.21
4032	Trauger, Pa. Бр. св. И. Хрест.	89.20
4033	Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	20.35
4034	McKeesport, Pa. Бр. св. Ольги	3.81
4035	Ellsworth, Pa. Бр. св. Мих.	27.60
4036	Waterbury, Conn. M. P. H. C.	25.55
4037	Cleveland, O. Бр. св. П. и П.	28.30
4038	New York, N. Y. Тов. Зоря	28.16
4039	Powhatan, W. Va. Бр. Пр. Богор.	14.36
4040	Buffalo, N. Y. Бр. св. О. Николая	17.23
4041	Centralia, Pa. Бр. св. Димитрія	12.35
4042	Buffalo, N. Y. Бр. св. Й. Хрест.	46.80
4043	McKeesport, Pa. Бр. Св. Й. Хр.	152.30
4044	Jessup, Pa. Бр. св. П. и П.	69.85
4045	St. Clair, Pa. Бр. Пр. Богород.	31.23
4046	McAdoo, Pa. Бр. Пр. Богород.	106.73
4047	Trenton, Pa. Бр. Пр. Богор.	7.95
4048	Glen Lyon, Pa. Бр. св. Волод.	24.26
4049	Perth Amboy, N. J. Бр. св. О. Николая	50.40
4050	Export, Pa. Бр. св. О. Николая	32.28
4051	Spangler, Pa. Бр. Пр. Богор.	28.67
4052	Sayre, Pa. Бр. Пресв. Богор.	19.90
4053	New Florence, Pa. Бр. св. Василія	26.98
4054	Priceburg, Pa. Бр. св. Василія	42.90
4055	Pleasant Valley, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	15.94
4056	Westmoreland City, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	21.29
4057	Lanquin, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	13.30
4058	New Alexandria, Pa. Бр. св. П. и П.	40.20
4059	Syracuse, N. Y. Бр. св. П. и П.	32.03
4060	Buffalo, N. Y. Тов. Заокеаньска Украина	20.80
4061	Lancaster, N. Y. Бр. св. Василія	12.37
4062	McKees Rocks, Pa. Бр. Св. Димитрія	72.50
4063	Scranton, Pa. Бр. Пр. Богор.	20.69
4064	Wilkes Barre, Pa. Бр. св. о. Николая	19.31
4065	Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	19.07
4066	Whitney, Pa. Бр. Трехъ Свят.	25.70
4067	Ansonia, Conn. M. P. H. C.	24.90
4068	Hazleton, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	69.88
4069	New Philadelphia, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	23.55
4070	Minersville, Pa. Бр. св. О. Николая	122.35
4071	Jersey City, N. J. пос. Клюбъ Рус. Мол.	25.00
4072	McKeesport, Pa. Запороска Сѣчь	30.35
4073	Simpson, Pa. Бр. св. Василія	21.49
4074	Mayfield, Pa. Бр. св. Кир. и Метод.	15.60
4075	Mt. Carmel, Pa. Сестр. Бр. Пр. Богород.	4.16
4076	Belle Vernon, Pa. Бр. Пр. Богор.	18.02
4077	Shamokin, Pa. M. P. H. C.	214.04
4078	Scottdale, Pa. Бр. св. Й. Хрест.	43.10
4079	Philadelphia, Pa. Тов. Любовь	29.57
4080	Yorkville, O. Бр. св. Стефана	9.71
4081	Cross Fork, Pa. Бр. Пр. Богород.	18.77
4082	West Pawlet, Vt. Бр. Пр. Богор.	14.70
4083	Olyphant, Pa. Бр. Пр. Богор.	19.31
4084	Plymouth, Pa. Бр. св. П. и П.	135.96
4085	Yatesboro, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	11.09
4086	Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	82.57
4087	Cleveland, O. Бр. св. О. Николая	7.65
4088	Troy, N. Y. Бр. св. О. Николая	30.64
4089	Scranton, Pa. Бр. св. прор. Илія	80.62
4090	Canonsburg, Pa. Бр. Пр. Богор.	9.10
4091	Pittsburg, Pa. Бр. св. Й. Хр.	63.56
4092	Baltimore, Md. Бр. св. П. и П.	25.25
4093	Brownsville, Pa. Бр. св. П. и П.	88.05
4094	Northampton, Pa. Бр. Пр. Богор.	216.75
4095	Providence, R. I., Тов. Кн. Данила	3.40
4096	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Димитрія	28.76
4097	Lansford, Pa. Бр. Пр. Богор.	189.95
4098	Marion Heights, Pa. M. P. H. C.	8.05
4099	Wilmington, Del. Бр. св. Ар. Мих.	10.40
4100	St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Мих.	51.61
4101	Latrobe, Pa. Бр. св. Арх. Мих.	30.50
4102	New Britain, Conn. Бр. св. Володимира	6.24
4103	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. Володим.	18.81
4104	Mt. Carmel, Pa. Бр. св. П. и П.	62.15
4105	Yonkers, N. Y. M. P. H. C.	116.80
4106	Everson, Pa., Бр. св. Й. Хрест.	13.96
4107	Meyersdale, Pa. Бр. св. Юрія	13.65
4108	Ford City, Pa. Бр. св. О. Николая	53.45
4109	Trauger, Pa. Бр. св. П. и П.	46.60
4110	Elmira N. Y. Бр. св. Арх. Мих.	29.27
4111	Jersey City, N. J. M. P. H. C.	136.18
	Baltimore, Md. Сестр. Бр. св. Анны	
	Newark, N. J. Бр. св. Й. Хрест.	
	Hastings, N. Y. M. P. H. C.	
	Chicago, Ill. Тов. Русинôвъ	
	New York, N. Y. Бр. св. Волод.	
	New York, N. Y. Тов. Сѣчь	

Доходъ за Лютый с. р. есть	5,343.53
Готовка зъ кôнцемъ Сѣчень м. р.	20,693.00
Разомъ доходъ есть	26,036.53

Розходъ за мѣсяць Лютый 1906.

Посмертне по бл. п. Василю Лабякъ McKeesport, Pa.	300.00
„ „ „ Осифъ Семанишинъ Ormrod, Pa.	600.00
„ „ „ Томко Ганиско Shamokin, Pa.	600.00
„ „ „ Антонію Пандракъ Pittsburg, Pa.	367.00
„ „ „ Стефанъ Тимцьо „ „	600.00
„ „ „ Текли Дзьобко Mt. Carmel, Pa.	300.00
„ „ „ Семанъ Гавришъ McAdoo, Pa.	600.00
Сиротска часть по бл. п. Стефанъ Цѣюнь Jessup, Pa.	300.00
Органъ Союза за Февруаръ 1906	606.30
Платня Гол. Урядниковъ за Февруаръ с. р.	105.00
Рентъ вôдъ офісу за Февруаръ	15.00
За грамоты для Р. Н. Союза	65.00
35 вôдзнаки для Р. Н. Союза решта	300.00
Почтовî и офісовî выдатки голов. секретаря	18.42
Разомъ розходъ за Лютый	4,776.72

Зôставлене:

Разомъ доходъ выносить	26,036.53
Розходъ за Лютый	4,776.72
Готовка зъ кôнцемъ Лютого с. р.	21,259.81
Пожички	1,369.90
Загальный станъ касы зъ кôнцемъ Лютого есть	$22,629.71

А. Шарийонъ, касіеръ, *С. Ядловскій*, секретарь,
К. Кирчôвъ, предсѣдатель.

151 новыхъ членôвъ.

Въ мѣсяцю лютôмъ приступили слѣдуючі Братства и члены.

Бр. св. О. Николая зъ Newark, N. J. вôд. 133.
Бѣчакъ Семко
Турчинъ Василь
Бойкевичъ Григорій
Малецкій Сенько
Сущикъ Максимъ
Жуковскій Петро
Доброволяньскій Олекса
Гринчишинъ Михайло
Жиховичъ Стахъ
„ „ Михайло
Малецкій Иванъ
Бурачокъ Тарасъ
Горбачъ Романъ
Федоровичъ Олекса
Попикъ Василь
Грицôвъ Дмитро
Любинецъ Михайло
Мнихъ Єлена
„ Дамянъ
Куницкій Василь
Новицкій Иванъ

В. 1. Станкевичъ Яковъ
В. 3. Ґрабаня Петро
Пронько Осифъ
Прибила Павло дитина
В. 4. Сойка Иванъ
Миська Гаврило
Малярчинъ Романъ
Чомко Иванъ дитина
В. 6. Бричфалуши Ференцъ
Стойка Василь
В. 7. Брылка Иванъ
Пивоварникъ Марія
В. 8. Кавуличъ Семанъ
Скалко Гаврило
Драбовъ Василь
Нецьо Анна дитина
„ Олена „
„ Юлія „
В. 9. Смолинъ Осифъ
В. 11. Демановичъ Юлія
Бриштофъ Розалія
В. 16. Бошикъ Иванъ
В. 19. Борушокъ Гриць
В. 20. Риджаничъ Иванъ дитина
В. 23. Ґеровскій Иванъ
Козаръ Максимъ
В. 27. Мадякъ Никита
Канюкъ Митро
Романьчакъ Иванъ
Москва Никита
В. 28. Костишакъ Косцьо
Цюрко Грицъ
Флорикъ Семанъ
Гришко Грицъ
Вашута Михаилъ
Стройный Михаилъ
Пастухъ Антôнъ
В. 32. Дубовчикъ Юрій
Мацала Юрій
Селеверъ Иванъ
В. 33. Шимакъ Михаилъ
Петрусь Стефанъ дитина
Варголъ Стефанъ дитина
Шимакъ Михаилъ „
В. 38. Довжицкій Василь
Базакъ Кость
В. 39. Кимакъ Микита
Дорошъ Дмитро
В. 42. Кузмичъ Анна дитина
В. 45. Синявскій Стефанъ
Верендель Болеславъ дитина
В. 46. Бицура Матвій
Барновскій Лешко
Дзюбиньскій Иванъ дитина
В. 48. Сюдила Петро
В. 49. Луцакъ Иванъ
В. 50. Муляръ Лешко
В. 52. Мельникъ Иванъ
Бакъ Илько
Уйдрикъ Юрій
В. 53. Гепакъ Петро
Бадовскій Петро
Романьчакъ Митро
Маслякъ Михаилъ
В. 55. Гусарикъ Семко
Демянчикъ Максимъ
Скларскій Гіларій
Гатала Иванъ
Серединьска Марія дитина
Турко Петро „
Фецишко Стефанъ „
Меркувачъ Марія „
В. 56. Фрисъ Осифъ
Колодѣйчикъ Иванъ
„ Данько
В. 61. Пѣтеръ Андрей
„ Иванъ
В. 65. Ванца Семанъ
В. 67. Борко Дмитро
В. 69. Нижникъ Иванъ
Яремчукъ Петро
Гундичъ Миронъ
В. 73. Чухта Тевдосій
Болюхъ Григорій
Шелестъ Гаврило
Андрецъ Каролина
В. 81. Гальчукъ Тома
Заґвоцкій Дмитро
Олексюкъ Илія
В. 83. Ридзай Єва
Гурей Анна дитина
В. 84. Степаньчакъ Юрій
Виницкій Яковъ
Берда Иванъ
В. 85. Ломчакъ Станѣславъ
Копкусъ Иванъ
В. 86. Иваницкій Осифъ
Мийка Михаилъ
В. 92. Федоровъ Максимъ
Сконецъ Петро
Воробецъ Василь
В. 96. Дашиничъ Петро
Грухала Зофія
Сливка Антôнъ
В. 99. Сотникъ Лешко
В. 102. Райтеръ Михаилъ
В. 103. Богданъ Федоръ
Гонецъ Иванъ
В. 104. Косникъ Антôнъ
В. 105. Боровскій Павло
Моринко Дмитро
В. 110. Сверда Юстина
В. 111. Ґера Иванъ
Ивашъ Иванъ
Пазарикъ Адашко
Ґера Юрій
В. 113. Цапаръ Антôнъ
Гочакъ Юрій
В. 119. Калиничъ Михаилъ
В. 120. Чорный Миколай
В. 121. Андрейцьо Иванъ
В. 123. Волощукъ Кирило
Децьковъ Грицъ
В. 124. Воротила Стефанъ
В. 131. Скробала Теодоръ
Риджикъ Иванъ
В. 132. Ялечко Михаилъ
Гладишъ Илько
Федакъ Михаилъ
Лѣсовскій Иванъ

С. Ядловскій.

„SVOBODA"
(LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday
at 209 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Entered as second-class matter July 16 1903 at the post office at Scranton, Pa under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на 12 мѣсяцѣвъ....$2.00
До старого краю на 12 мѣсяцѣвъ $2.00
Въ Америцѣ на 6 мѣсяцѣвъ....$1.00

Галичане можуть замовляти „Свободу" черезъ Книгарню Шевченка ул. Театральна ч. 1, Львôвъ, а россійскй Украинцѣ черезъ Книгарню „Кіевской Старины" Безаковска 14, Кіевъ.

Оплачувати газету треба все-гда зъ горы.

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру достанете вôдъ почтара або агента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей достати.

Адресъ:

„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Греко-католицкій Конгресъ, якій зъ такою помпою и певностю себе заповѣдавъ Екзекутивный Комітетъ на день 13 го Марта с. р. — знову вôдложеный. Не дармо кажуть, що число 13 нещасливе...

„Америк. Русскій Вѣстникъ" подае слѣдуючй причины вôдложеня Конгресу:

1) Брукліньскій и ню йоркскій священики заявили, що не дозволять своихъ церковь для конгресового богослуженя;

2) агітація противъ Конгресу була дуже велика, тому можна було боятись, що пôдъ покришкою забороны Конгресу не явить ся велике число священиковъ и делеґатôвъ;

3) многй латиньскй епископы загрозили, що кождого священика, котрый возьме участь въ Конгресѣ — екскомунікують;

4) дехто протививъ ся Конгресови теперь у великôмъ постѣ...

Въ наслѣдокъ того усего Екзекутивный Комітетъ рѣшивъ просити Апостольского Делеґата о дозвôлъ на Конгресъ и такій дозвôлъ одержавъ. Кромѣ того председатель и секретарь Екзекутивного Комітету одержали вôдъ делеґата обѣцянку, що Конгресъ вôдбудесь пôдъ предсѣдательствомъ его заступника. Делегатъ подарувавъ „греко-католицкому народови" свôй портретъ. Въ тôй справѣ „А. Р. Вѣстникъ" получивъ таку телеграму:

„Вашингтонъ, Д. К.
Мартъ 7, 1906.

Побѣда! Делегатъ на письмѣ выдалъ позволеніе, даже обдарилъ нашъ народъ своимъ портретомъ. Конгрессъ для лучшого приготовленія предметовъ отсрочиме до по Велик. Святъ. Дайте знати въ циркулярахъ. — О. Дубій,
О. Ганулля."

Конгресъ мае вôдбутись по Великодныхъ Святахъ.

Якъ бачимо, то зъ великои хмары покропивъ дуже малый дощикъ. Интриги, раболѣпіе и нездарнôсть стали на перешкодѣ навить такôй невиннôй рѣчи якъ Конгресъ. Цѣкаво якъ погодити публичный высказъ Екз. Комітету, що Конгресъ вôдбудесь, хочь бы Апост. Делегатъ его выразно заказавъ, зъ его поѣздкою до тогожъ делеґата. А вже просто смѣшною мусить выдатись кождому радôсть Екзекутивного Комітету, зъ того приводу, що „Апост. Делегатъ" даже обдарилъ нашъ народъ своимъ портретомъ". Невжежь Екзекутивный Комітетъ думае, що „нашъ народъ" такій дурный, що вдоволить ся портретомъ Ап. Делеґата? А може Екз. Комітетъ бачить у тôмъ цѣлу свою „побѣду"? Правду сказавши, побѣды тутъ зô стороны Екз. Комітету жаднои не видно, а видно лишь побѣду раболѣпія та интригъ.

Теперь вже нѣчо не зôстае якъ лише сподѣватись Конгресу по Святахъ, розумѣе ся, если его знову не закажуть латиньскй бискупы або Ап. Делеґатъ...

Кольонізацією

Русинôвъ въ Сполученыхъ Державахъ майже нѣхто доси не займавъ ся — а варта бы. Землѣ вôльнои або такои, що можь купити за малй грошѣ чимразъ меньшае — еѣ забирають другй а Русины гарують по майнахъ та фабрикахъ безъ выглядôвъ на лѣпшу будучнôсть. Правда, е мѣжь нами рускй фармеры, але они окруженй чужинцями и скоро вынародовлюють ся. Кромѣ того одиници не легко знайти вôдповѣдну землю, бо на се треба великихъ грошей. Сему лихови моглабъ зарадити кольонізація, еслибъ еѣ пôднялась яка наша інституція. Можнабъ се зробити въ сей способъ. Институція высилае одного двохъ людей для вышуканя вôдповѣдной землѣ и закуповуе певну просторонь, пр. таку, щобы на нѣй могло газдувати 100—200 фармерôвъ. Опôсля ту землю інституція вôддае поодинокимъ Русинамъ на сплату. Хто мае грошѣ мôгъ бы заразъ ити на фарму, хтожь нѣ, мôгъ бы дальше робити у фабрицѣ або майнахъ и рôвночасно сплачувати землю. Розумѣе ся, що таку землю закуплену інституціею, требабъ роздѣлати на фармы, наложити на кожду фарму вôдповѣдну цѣну а въ осередку лишити мѣсце на школу, церковь, цминтарь и таке инше. Въ сей способъ по кôлькохъ рокахъ повсталобъ руске село, одно, друге и т. д. а інституція рахуючи фармерамъ невеликій процентъ за свôй трудъ, заробилабъ грошѣ, якй днесь идуть до чужихъ кишень.

Потреба спѣваника,

якій мѣстивъ бы въ собѣ пѣснѣ про украиньскихъ и чужоземныхъ великихъ людей Єслибъ такй пѣснѣ були гарно написанй та ще такъ, щобъ ихъ можь було спѣвати на загально звѣснй нуты — они, зваживши спѣволюбивôсть нашого народа, скоро принялись бы и народъ спѣваючи, рôвночасно мимохôть, довѣдувавсь бы кого за що мучили, хто що доброго зробивъ для людства, а се певне не булобъ безъ користи.

Чи буде страйкъ?

Давно ожидана вôдповѣдь компаністôвъ вôдъ твердого угля на жаданя майнерôвъ — вкôнци наспѣла. Въ скороченю выглядае она такъ:

Жадане 1. — Признане юніи. — Вôдповѣдь компаністôвъ: „Мы стоимо не вôдкличнo за тимъ, щобъ побôчъ юнійныхъ робôтниковъ могли робити также неюнійнй, тому не хочемо входити въ угоду зъ орґанізаціею, яку контролюе конкуренційна індустрія, себто компаністы вôдъ мягкого угля."

Жадане 2. — Восьмигодинный день працѣ.— Вôдповѣдь: „Не знаемо о змѣнѣ обставинъ, якй оправдувалибъ заведене восьмигодинного дня працѣ. Противно, пôсля досвѣду за послѣднй 3 роки, можемъ сказати, що повиненъ бы бути на ново заведеный 10 годинный день працѣ."

Жадане 3. — Однакова платня. — Вôдповѣдь: „Се не можливе зъ причины рôжныхъ способностей поодинокихъ робôтниковъ и рôжныхъ обставинъ такъ въ рôжныхъ сторонахъ якъ и поодинокихъ майнахъ."

Жадане 4. — Пôдвышка. — Вôдповѣдь: „Не можемъ пôдвысшити платнѣ не пôдвысшаючи рôвночасно цѣны на угле, а сего мы робити не хочемо."

Жадане 5. — Важене угля. — Вôдповѣдь: „Комісія рѣшила проти сего жаданя и нарушованя теперь истнуючого порядку."

Жадане 6. — Колектоване юнійныхъ вкладокъ. — Вôдповѣдь: „Сего робити не хочемо, бо се не лежить въ нашôмъ интересѣ; впрочѣмъ анѣ не можемъ сего робити, бо такій поступокъ противить ся законови."

Жадане 7. — Змѣна мирового суду на три такихъ суды. — Вôдповѣдь: „Не бачимо причины такои змѣны. Єслибъ установлено кôлька судôвъ, то ихъ рѣшеня булибъ неразъ собѣ противорѣчнй, требабъ вôдъ нихъ вôдкликуватись знову до якогось арбітра и въ сей способъ рѣшене справъ затягалось бы ще бôльше якъ теперь."

Якъ бачимо, то компаністы фактично вôдкинули всѣ жаданя майнерôвъ. Зъ своеижь стороны поставили они предложене, щобы рѣшеня Страйковои Комісіи, теперь обовязуючй, и теперѣшна платня и услôвя працѣ тревали ще дальшихъ три роки, значить, до Апрѣля 1909.

Якъ бачимо, ситуація дуже грôзна и можливôсть страйку не выключена. Выгляды на полагоджене непорозумѣнь мѣжь майнерами а компаністами мягкого угля такожь не дуже лѣпшй. Та мимо того не можна ще сказати, щобъ пропала всяка надѣя на вôдвернене великого углевого страйку. Власне теперь засѣдае въ Індіянаполісъ, Инд. спеціяльна конвенція майнерска, котра мусить сказати у сѣй справѣ свое слово; буде такожь ще конвенція майнерôвъ вôдъ твердого угля тай е можливôсть, що президентъ Рузвелтъ знову вмѣшаесь у сю справу. Вкôнци компаністы вôдповѣдею своею не заявили, що всякй дальшй переговоры выключенй.

Словомъ, помимо такъ грôзнои ситуаціи е ще можливôсть мирнои полагоды и сподѣемось, що така полагода справдѣ наступить.

Проектъ нового выборчого закону до австрійского парляменту.

23-го Лютого предложивъ бар. Ґавчь австрійскому парляментови новый выборчій законъ опертый, якъ се вôнъ старавъ ся вмовити въ послôвъ, на загальнôмъ, рôвнôмъ, безпосереднôмъ и тайнôмъ голосованю. Всѣхъ послôвъ мае на будуче бути 445, зъ чого на Галичину припадае 88 послôвъ, а на Буковину 11, а що до инпшихъ краѣвъ, то на Чехію припадае 118 послôвъ, на Австрію долѣшну 55, на Мораву 44, на Стирію 28, на Тироль 21, на Австрію горѣшну 20, на Шлескъ 13, на Далмацію 11, на Краину 11, на Карintію 10, на Сольногородъ (Salzburg) 6, на Ґорицію зъ Градискою 5, на Истрію 5, на Триестъ 5, на Форальберґъ 4. Мѣсцемъ выборôвъ е зъ реґулы кожда громада, а голосоване вôдбувае ся картками. Въ кождôй выборчôй громадѣ наглядае надъ выборами въ выборчôмъ льокали выборча комісія, въ котрои складъ входять: три члены именованй громадскою зверхностію (Радою громадскою), три члены именованй выборчимъ комісаремъ и ще оденъ, отже семый членъ, котрого выбирають шѣсть попередныхъ членôвъ звычайною бôльшостію голосôвъ. До льокалю выборчого впускае ся выборцѣвъ лише поодиноко, а вôдтакъ кождый опускае сейчасъ салю. Право выбирати прислугуе кождому мужчинѣ, що укôнчивъ 24 лѣтъ житя, зъ деякими выѣмками, якъ прим. всѣ що служать въ вôйску — выбирати не можуть, або такй що стоять пôдъ кураторею або пôдъ поліційнымъ дозоромъ, що засудженй за фалшоване выробôвъ. Дальше мусить бути австрійскимъ горожаниномъ и перебувати найменше оденъ рôкъ въ однôй зъ громадъ свого выборчого округа. Выбранымъ за те посломъ може бути той, хто мае право голосовати на посла, е вже найменче 3 лѣтъ австрійскимъ горожаниномъ и скôнчивъ 30 рôкъ житя. Се суть основнй приписы що до выборцѣвъ и послôвъ.

Придивѣмъ ся теперь, якй суть выборчй округи. Се е дуже важне, бо вôдъ сего залежить на кôлько людей припадае оденъ посолъ и кôлько послôвъ може припасти на кожду народнôсть. Що до сего, то новый выборчій законъ е вже такъ чудацко уложеный, що прямо выглядае на кпины зô справедливости. Ту вже найбôльше вôдбили ся всѣ тй закулѣсовй заходы пануючихъ до теперь народностей, передовсѣмъ Полякôвъ, що по заведеню загального голосованя мусѣлибы стратити свое дотеперѣшне панованe надъ гноблеными ними народностями. А вже найбôльше чудацкими представляють ся тй выборчй округи въ Галичинѣ, що до котрои самъ бар. Ґавчь таки просто заявивъ, що она мусить бути вылучена вôдъ загального правила що до рôвности выборчихъ округôвъ, обовязуючои въ решта краяхъ австрійскихъ, бо не можна допустити до того, щобы черезъ рôвнôсть выборчихъ округôвъ въ Галичинѣ Поляки мали стратити те, що дотеперь набули!.. И зъ того вышло таке, що два міліоны 200 тысячь душь населеня захôдной (польскои) Галичины дôстало 16 округôвъ выборчихъ, а майже два разôвъ только населеня, бо 4 міліонôвъ 300 тысячь въ схôднôй (рускôй) Галичинѣ дôстало ледви 19 выборчихъ округôвъ и коли въ захôднôй Галичинѣ оденъ посолъ мае припадати на 73,000 мешканцѣвъ, то въ всхôднôй припадае доперва на 113,000 мешканцѣвъ. До тогожъ зроблено ще що до Галичины такій вымокъ. Коли въ инпшихъ австрійскихъ краяхъ поодинокй выборчй округи суть взглядно досыть малй и кождый округъ выбирае одного посла, то въ Галичинѣ пороблено величезнй округи, въ якй, въ схôднôй Галичинѣ, входять ажь 6 до 7 повѣтôвъ судовыхъ, и тй повѣты такъ повыбирано, що въ кождôмъ майже выборчôмъ округѣ въ схôднôй Галичинѣ есть найменче 34 процентъ польского населеня. И теперь сказано: всѣ округи выборчй выбирають по 2 послôвъ, при чôмъ кождый выборець може вôддати голосъ только на одного посла. Выбранымъ посломъ е сей кандидатъ, що одержавъ абсолютну бôльшôсть, а вôдтакъ кождый кандидатъ меньшости коли одержавъ найменше 34 прц. голосôвъ. Ту числить правительство на те, що Поляки будуть голосувати солѣдарно а до того ще знайдуть и хрунѣвъ, и зможуть на свого кандидата вôддати 34 прц. и тодѣ не будуть вже выбранй послами оба рускй кандидаты, а лише оденъ, а другимъ посломъ буде таки польскій кандидатъ. Але и то ще не все. Щобы еще бôльше забезпечити Полякамъ пановане въ Галичинѣ черезъ велику бôльшôсть ихъ послôвъ въ парляментѣ надъ числомъ послôвъ рускихъ, вылучено зъ тихъ выборчихъ округôвъ усѣ бôльшй мѣста, въ котрыхъ Поляки и Жиды становлять бôльшôсть надъ Русинами — и зроблено зъ нихъ осôбнй выборчй округи и то ажь 18 такихъ мѣйскихъ округôвъ. И теперь по такôмъ подѣлѣ выборчихъ округôвъ выходить такъ, що Русины будуть могли выбрати своихъ послôвъ лише 23, а Поляки ажь 65! Оттакъ выглядае се рôвне выборче право.

Теперь настае рѣшуча хвиля. Парляментъ доставши вôдъ бар. Ґавча отсей проектъ, мае надъ нимъ застановити ся и ухвалити його. Рускй послы мають трудну задачу передъ собою. Мають выказати передъ другими послами усю кривду, яку заподѣяло тимъ проектомъ австрійске правительство Русинамъ, и позыскати тихъ послôвъ, щобъ они змѣнили сей проектъ въ корысть Русинôвъ — якъ справедливôсть на се вказуе. Та чи удасть ся имъ се? Здаесь, що ся справа буде рѣшати ся таки въ Галичинѣ — що тамъ счинить ся теперь така борба, якои ще Галичина не зазнала. Та Русины до неѣ готовй...

Листъ изъ Старого краю

Австрійський парлямент радить уже пару тижнів, але правительство все зволікае із внесенем проєкту виборчої реформи. Загалом га виборча реформа засіла правительству кілком у горлі. З одного боку воно само було-б найрадніийше остати таки при старім виборчім законі, тільки бачить, що з таким парляментом не дійде до ладу і щоби ратувати державу, мусить його відсьвіжити,— значить, тільки з мусу хоче перевести виборчу реформу. А з другого боку противники виборчої реформи в теперішнім парляменті такі сильні, що мабуть правительству не вдасть ся позыскати потрібну більшість двох третин голосів за своїм проектом. Знаючи се, правительство зволікае, аби хоч виграти на часі.

Тимчасом парлямент перемелює всякі „державні конечности", переплітаючи їх інтерпеляціями та засіданями комісій.

Руські посли проявляють у теперішній сесії дуже мало діяльности. Кілька інтерпеляцій, — між ними

інтерпеляція в справі переслідування вічевого руху руського народу в Галичи ні польськими властями, хоч в тій справі треба б було виступити острійше, з наглим внесенем, — коротенька промова Романчука при дебаті над полекшами для закона про рентові оселї в Галичинї, — то і все, здаєть ся. При тім руські посли голосують уже за „державними конечностями", оправдуючи се тим, що не хотять робити трудности правительству, яке заявило охоту переверти виборчу реформу. А тамчасом зовсім іще нема причини так покірніти і підпомагати правительство, яке виборчої реформи ще не перевело і не знати, коли переведе, а як і переведе, то не знати, яка вона буде для Русинів; тим більше нема причини покірніти і підпирати правительство, коли воно супроти Русинів нї крихти не змінило ся і як давнійше позволяє польській шляхті в Галичинї робити з Русинами, що та захоче: забороняти віча, переслідувати за зовсім законну агітацію за виборчою реформою і т. д.

Вигляди виборчої реформи.

Що справді жде виборчу реформу в теперішнім австрійськім парламенті, годі знати. Найбільше правдоподібности має здогад, що сей парламент відкине правительственний проект виборчої реформи, а тоді правительство розвяже парламент, якому вже й так не цілий рік житя належить ся, і розпише нові вибори, які будуть відбувати ся під окликом виборчої реформи, то значить, що в передвиборчій агітації виступлять против себе тільки дві партії: за виборчою реформою і против неї. А-ле здаєть ся, що й ті нові вибори не дадуть такого парляменту, що дав би потрібну більшість для виборчої реформи. Адже ті нові вибори переводили ся на підставі теперішної виборчої ординації, а на тій підставі мусять вийти носламн люди, противні виборчій реформі.

Деякі політичні круги дорадкують іще правительству не оглядати ся на парлямент і загалом зійти з законної дороги та октроювати (т. є. накинути з гори, силою цісарського розпорядження) новий виборчий закон. Хоч такий поступок і не годить ся з основним законом конституції, але — кажуть ті політичні круги — для добра широких народних мас можна його ужити. Тільки, щоб сеї ради послухало правительство, на се мала надія. Не тому, щоби правительство не хотіло зійти з законної дороги, ні. Історія учить, що кожде правительство не завагаєть ся зломити закон, коли сего йому треба, а для добра народних мас ще ніяке правительство ані не укладало законів ані їх не ломало. Нема страху... Загалом Австрія стоїть на роздорожу і не знати, куди піде.

Що вінке правительство не завагаєть ся зломити зломити закону, коли се буде йому потрібне, на се маємо новий доказ на Угорщині. Угорський король і правительство, не могучи ніяк дійти до кінця з мадярською коаліцією в угорськім соймі, рішило ся зломити угорську конституцію і завести абсолютизм, що вже і зробили.

Рух за виборчою реформою розвиваєть ся в Галичині далі. Публичних віч не відбуваєть ся тепер так богато, як до недавна, бо старости забороняють; за те люди помагають собі довірочними зборами.

Зачинають ся також уже що-раз частійше судові розправи і засуди за агітацію. Одним словом: переслідування ростуть.

Вічевий рух вивабив також с. к. намістника із його львівської палати і він тепер об'їздить ті повіти, в яких агітація за виборчою реформою найбільша, аби їх „успокоювати". Був уже в Вібрці, в Бучачи, в Теребовлі, в Гусятині, в Сокалі. Скрізь каже собі скликати війтів і виголошує до них промови, у яких лякає військом на випадок неспокоїв.

23. лютого, 1906. М. Л.

Справоздане

зъ рочнои головнои конвенціи Сестричного Братства Св. Ольги въ Америцѣ,

вôдбувшои ся въ Бломфілдь, Н. Дж. дня 28 го Децембра 1905 р. Всѣхъ делегатокъ явилось двайцять, оденъ мѣсецевый секретарь и весь головный урядъ. Конвенцію отворивъ молитвою головный предсѣдатель о. Н. Пôдгорецкій красною промовою, вôдтакъ взывавъ всѣхъ присутныхъ до порядку нарадъ. Наступило справоздане головного секретаря, справоздане головнои касієрки, справоздане зъ загального выказу членовъ. Выплачено посмертне и выдатки похоронні по бл. п. Маріи Остафій, членкинѣ Сестр. Братства Св. Ольги въ Ню Йорку (долъ мѣста). По справозданю контрольорскôмъ показало ся, що правдивый станъ касы є $1,663.82, загальный приходъ $402.87, розходъ $611.-92, проценту прийшло $19.25. По выплаченю выдаткôвъ конвенційныхъ, посмертного, выдаткôвъ организаційныхъ, на подорожи, експедицію, за книжки и прочі сестричні выдатки, остало ся въ головной касѣ $1.452.05, зъ чого по роздѣленю мѣжь всѣ вôддѣлы, (каждому вôддѣлови вôдповѣдно до числа членôвъ) $1.280.06 осталось въ касѣ $172.05.

Ухвалы. Ухвалено вôслати двѣ сестры зъ мѣсечнымъ секретаремъ до Ню-Йорку, на долѣ мѣста, до Марія Тузь, бувшои членкинѣ и касієрки Сестр. Бр. Св. Ольги, на долѣ мѣста, въ Ню Йорку, и зажадати вôдъ неѣ братскихъ грошей, вôдтакъ и вишлого братского маєтку, якій затримала при собѣ

Ухвалено одноголосно, щобы роздѣлити чисту касу оставшу по замкненю рахункôвъ при кôнци конвенціи, мѣжь всѣ вôддѣлы, вôдносно до числа членôвъ въ каждôмъ вôддѣлѣ.

Ухвалено больщостію (17 голосами), щобы зъ мѣсячныхъ вкладокъ вôдъ каждого члена лишалось 20 центôвъ въ мѣсецевôй касѣ на запомогу хорымъ, а 5 центôвъ за кождого члена вôсылати що мѣсяця до головнои касы на фондъ посмертный.

Ухвалено, що каждый вôддѣлъ мусить що мѣсяци посылати до головнои касы по 5 центôвъ за каждого члена, безъ взгляду на се, чи вôддѣлъ сколектувавъ вôдъ члена мѣсячну вкладку чи нѣ.

Ухвалено, що посмертного мае выплачуватись $150.-00 (платне зъ головнои касы), а $2.50 тыжневои запомоги въ разѣ слабости (платне зъ мѣсецевои касы).

Ухвалено, щобы вступне было по 75 центôвъ, піны по 65, а вôдзнаки по 85 центôвъ, щобы зъ вступного ишло 30 центôвъ до головнои касы, а 45 цнт. до мѣсецевои.

Ухвалено, що за статут и грамоту кожда членкиня мае заплатити 25 центôвъ, а тй грошѣ мають вплыватн до головнои касы.

Ухвалено выплатити 73 дол и 95 цнт. о. Н. Пôдгорецкому, головному предсѣдателеви, за выдатки, які понісъ пôдчасъ организаціи Братства за протягъ часу 8 лѣтъ разомъ зъ выдатками почтовыми, подорожи, покупленя книжокъ для вôддѣлôвъ и за прочі сестричні выдатки.

Ухвалено, що мѣсецевыми секретарями мають бути: Стефанъ Калакука для вôд. 1, Ив. Лазорчикъ въ Ню Йорку (гора мѣста) и Яковъ Лошковъ на долѣ мѣста. Головными провôдниками выбрані суть: о. Й. Чаплинській въ Ню-Йорку на горѣ и на долѣ мѣста, о. Н. Струтиньскій на Елизабетъ, Нюаркъ и Блумфілдъ.

Ухвалено дати $150. до голонои касы на фондъ посмертный.

Инспекторкою до рахованя голосôвъ була выбрана делегатка п. Анна Федорко.

Приступлено до выбору нового уряду на рôкъ 1906.

Тростисами зôстали выбрані: о. Н. Пôдгорецкій, п. Е. Струтиньска, п. Е. Калакука, п. А. Медвѣдь и п. Улька Шведа. Головными урядниками выбрані: о. Н. Подгорецкій головный предсѣдатель и духовный управитель; п. Е. Струтиньска головна секретарка, п. Е. Калакука головна касієрка. Контрольорами выбрані зôстали: Анна Ференцовичъ; о. Й. Чаплинській и Стеф. Калакука. Головнымъ организаторомъ выбраный о. Н. Струтиньскій.

Улька Шведа,
секретарка конвенціи.

Вôдгомôнъ старокраевыхъ подѣй въ Америцѣ.

Перше американьско-руске вѣче въ справѣ пôдняня боротьбы о нашѣ права въ старôмъ краю вôдбуло ся дня 3. с. м. въ Newark, N. J.

Вѣче удало ся зовсѣмъ добре, хотяй вороги нашои справы старали ся его розбити. Не удало ся имъ однаще и пôшли якъ непышні. Вѣче отворивъ ініціяторъ о. Н. Струтиньскій, зазначуючи въ своѣй промовѣ, що не пора теперь дѣлити ся на партіи и сваритись мѣжь собою, а пора стати рука въ руку, та пôдпомагати братôвъ въ рôднôмъ краю для выборенья лучшои долѣ. А тамъ теперь борба, якои не памятаємо вôдъ 250 лѣтъ зъ горою и нашимъ обовязкомъ святымъ есть ити вмъ въ помôчь. На внесене бесѣдника выбрано предсѣдателемъ вѣча п. Ф. Олѣйника а секретаремъ Ст. Сѣмкова.

Бесѣдники, котрыхъ було шестьохъ, а именно: пп. Ив. Новицкій, Ив. Кичко, С. Чернецкій, М. Любимець, О. Фентонъ и о. Н. Струтиньскій, представили зôбранымъ недолю нашихъ братôвъ въ старôмъ краю пôдъ панованємъ Польщѣ и Росіи, та змагання до вызволення зъ тои недолѣ и бракъ матеріяльныхъ средствъ, якихъ конечно потрѣбно въ такихъ случаяхъ. Мѣжь тимъ народъ тамъ пригноблений, его каты высcали зъ него послѣдні соки, не мае нѣ звôдки жадной помочи, длятого обовязкомъ нашимъ, себто американьскихъ Русинôвъ, помочи имъ въ тôй тяжкôй хвили. Отже на внесенє п. С. Чернецкого вѣче ухвалило выбрати комітетъ на державу Ню Йоркъ и Ню Джерзи, обовязкомъ котрого буде уряджувати дальше такі самі вѣча, щобы познакомити американьскихъ Русинôвъ зъ старокраевыми вôдносинами, и збирати добровôльні жертвы, та пôдпомагати ними борцôвъ въ рôднôмъ краю. Мае вôнъ называти ся: „Американьско-рускій Комітетъ, задля помочи рôдному краеви", або коротко: „А. Р. Комітетъ Пятьохъ".

До сего комітету выбрано: о. Н. Струтиньского, предсѣдателемъ; п. Ив. Кичка, секретаремъ; п. С. Чернецкого, касієромъ; и двохъ контрольорôвъ: пп. М. Любимця и О. Фентона.

На внесене о. Н. Струтиньского вѣче ухвалило також слѣдуючу резолюцію: Русины, самі австрійскі горожане, зôбрані на вѣчу въ Нюарку, Н. Дж. дня 3. Марця 1906 р., домагають ся безпосередного, загального и тайного права голосованя також для Галичины и протестують противь кривдячихъ замахôвъ польскихъ гегемонôвъ и австрійского правительства на права руского народу. Резолюцію и протестъ мае преслати вѣче подати до австрійского правительства черезъ австрійского консуля въ Америцѣ.

При кôнци вѣча отворено складки и зôбрано загаломъ $12.25. О. Н. Струтиньскій зложивъ $2.00. Членкинѣ „Читальнѣ Н. С." зъ Bloomfield, N. J. 1.25. По 1.00 зложили пп. М. Любимець и Н. Оселикъ. По 50 цнт.: Я. Качановскій, И. Седлякъ, О. Куть, Ив Новицкій, Ф. Олѣйникъ, Ст. Оселикъ и О. Будникъ. По 25 цнт: М. Явчакъ, И. Фентонъ, С. Чернецкій, Д. Грицѣвъ, Ив. Петрущакъ, Ив. Коваль, В. Денисъ, Ст. Головчакъ, А. Кухта, К. Думановскій, К. Рапачь. Ив. Кичко, Анна Сорока и Ст. Сѣмковъ.

Комітетъ порѣшивъ не принимати меньшихъ жертвъ якъ 25 цнт.

Найблизшій вѣча мають вôдбути ся въ мѣстѣ Ню Йорку и Джерзи Сити, Н. Дж.

Ст. Сѣмковъ, секретарь.

ВИКАЗ ЖЕРТВ на „Народний Фонд" в Америці.

1) Olyphant, Pa. На хрестинах у Дмитра Сосніцкого зібрав Іван Савчак на Нар. Фонд 4.80 дол.

2) Др Николай Ардан дарував на боєвий фонд в Галичині 5.00 дол.

3) Allegheny, Pa. На хрестинах у Анни Пашорек зібрав Іван Калабай на Нар. Фонд 1.25 дол.

4) Pittsburg, Pa. На весілю у Николая Климовича зібрав Петро Вовчка на Нар. Фонд 3.10 дол. Зложили слідуючі гості: по 35 цнт. Гнат Вороняк, по 25 цнт. Ян Баранецкий, Ян Ручка, Теодор Дашинич, Еляш Васькович, Ант. Радомский, Ник. Климович по 10 цнт., Гжегорж Тулук, Григ. Лучанський, Юрко Гординский, Василь Качмар, Ник. Гут.

5) О. Ник. Підгорецкий з South Fork, Pa. на Боєвий фонд в Галичині $2.00.

6) Northampton, Mass. В домі Илька Барбери зібрав Іван Яцишин і Гр. Жидок на Бурсу 3.00 дол. На ту жертву зложились: по 50 цнт. Іван Яцишин, Илько Барбера, Катер. Горбаль, по 25 цнт. Ілько Б., Гілярій К., Зиновій Конистянский, Гнат Бок, Стефан Чижик, по 15 цнт. Ворескан, по 10 цнт. Никола Бок.

3) Derby, Conn. На хрестинах у Івана Гоньчака дня 18. Лютого зібрав Мартин Пелех на Нар. Фонд Амер. 5.63 дол. Імена жертвовавших суть: по 50 цнт. А. Горбаль, М. Туз, Г. Журав, 33 ц. Ю. Хвалик, по 30 цнт. Ант. Віштар, по 25 ц. Гр. Ратиця, А. Феленчак, М. Журав, А. Годьо, Іван Гоньчак, І. Вольняк, М. Пелех, Євфрозія Гоньчак, по 20 цнт. Анна Сайфер, по 10 цнт. Ів. Бодак, Ал. Феленчак, Тим. Тузик, В. Зиновяк, Іос. Дзядик, М. Завидняк, Нас. Грацонь, Агр. Годьо, П. Русин, Кон. Гаран, Гнат Горбаль, Єва Туз, Ол. Пашко.

Всім жертводателям, колекторам і новонародженим младенцям і молодятам сотвори Господи многая літа!

о. Іван Велигорский, секретар.
25 Chestnut Str.
Yonkers, N. Y.

J 45

Жертвы на Революц. Украинську Партію.

Данило Кіра зъ California, Pa.	$—.50
Андрей К.	—.25
Попередно зложено	245.56
Сума загальна	$246.31
Попередно выслано до краю	142.31
Дня 28. Лютого 1906 выслано	101.40
Разомъ выслано доси	$243.71

Дальшй жертвы просимо засилати ласкаво на адресу: Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Пошукує

Ева Ванатко, з Ропиці ad Горлиці, свого чоловіка, Івана Ванатко, котрий перебував послідний час в Tonawanda. Ans. Най ся зголосить до руского народного банку A. Chromowski, 339 E. 20 Str., New York, NY.

Подаю мою теперішну адресу: Rev. Joseph E. Chaplinsky, 229 2nd Ave., New York, N. Y.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный председатель } КОНСТ. КИРЧОВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.

Головный касіеръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Место-председатель.........С. Митренко OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря........Иос. Кульчицкій BALTIMORE, Md.

Заст. касіера.............А. Янковичь MC ADOO, PA.

Радні:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семанцкій..............Trauger, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ........Terryville, Conn.
Ив. Сенько..................Jessup, Pa.

Ихъ заступники:

Ив. Посипанко.............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій...........Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій.............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь..............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій Box 543, South Fork, Pa

Вступайте до Союза!

„Союзъ“ — одинока руско народна организація въ Америцѣ.

Принимае членôвъ **вôдъ 1 року до 45 лѣтъ житя.**

Вступне пôсля лѣтъ.

Мѣсячне вôдъ 25 до 70 центôвъ на мѣсяць.

СОЮЗЪ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $600.00,
Посмертне за жѣнку $300.00,
Посмертне за дѣти вôдъ 15.00 до $300.00,
Въ разѣ утраты: а) обохъ очей нôгъ або рукъ $600.00,
б) одной руки або ноги $200.00,
в) одного ока $100.00,
Єли отець родины въ шпитали божевôльныхъ, Союзъ платить що року родинѣ $100.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись також до братства, яке належить до Союза.

Важне для П. Н. Секретарѣвъ Р. Н. Союза.

Повѣдомляю разъ на все, що всѣ грошѣ належачі до касы Р. Н. Союза посылае ся такъ: на money-order-ахъ або чекахъ выписуе ся имя Alex Sharshon, Shamokin, Pa. Дальше такъ выписаный money-order або чекъ не посылае ся до Голов. Касіера, але вразъ зъ выказами до Голов. Секретара. Головный секретарь опôсля вôдсылае ихъ до Голов. Касіера.

С. Ядловскій,
Голов. Секретарь.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

✝

МАЛЯРЬ ГРИГОРІЙ, членъ Р. Н. Союза, вôд. 53 Pittsburg, Pa., упокоивъ ся 23-го Февруара б. р. Небôщикъ походивъ зъ Галичины, села Глумче, повѣтъ Санôкъ.

ЛЕТИТА АННА, жена Петра, члена Р. Н. Союза, вôдд. 54, упокоила ся 15-го Февруара.

Вѣчная память!

ч. 769. КВІТЪ 156.35

на сто пядесять шесть долярôвъ и 35 центôвъ, котрі п. Д. Капѣтула и Іоанъ Посипанко отримали яко кошта погребні по Семанѣ Гавришь зъ Головнои Касы Руского Народного Союза въ Америцѣ.
McAdoo, Pa. дня 2 Марта 1906
Д. Капѣтула и Йоанъ Посипанко.
Свѣдки { Алекс. Нѣцицкій, Иванъ Петрушка.

Вôдъ мѣсцевого Уряду Руского Нар. Союза въ Америцѣ.
Кость Поступакъ, предс.,
Д. Капѣтула, секретарь.

ПОДЯКА.

Отсим складаю сердечну подяку за запомогу в сумі $600, яку мені виплачено по смерти мого мужа Томи Ганіско, з головнои каси Р. Н. Союза. Гроші ті виплатили мені урядники Р. Н. Союза в Шамокин, Па., відділ 24. Ще раз дякую сердечно за сю запомогу і желаю Р. Н. Союзови 100,000 членів.

Анна Ганіско,
засмучена вдова з 8 сиротами.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ВІДОЗВА.

Братство сьв. Володимира в Ню-Йорку відділ 108 Р. Н. Союза приймає в місяцю марті нових членів до братства без вступного. Дорогі брата Русини! Хто ще з вас, в Ню-Йорк не належить до жадного братства нехай прийде до нас а ми приймемо його як рідного брата. Оплата не велика 35 центів місячно, та за ті гроші дістанете кождий, єсли захоруєте, 5 долярів що тижня запомоги і доктора. Братя Русини не жалуйте тих пару центів на місяць — бо як чоловік здоров і робить то що значить для него тих пару центів? Таж нераз богато більше пійде на дурниці і ніхто не може знати що його чекає. Тож не кажіть дорогі братя, що ще маю час і не відкладайте се на пізнійше а вступайте зараз численно до Братства і „Союза“. В єдности сила! Мітинґи відбувають ся кождого місяця перед першім в суботу, при 5 улиці число 509 в Ню-Йорку.

І. Притула, предс.
Й. Сусідка,
А. Шеремета.

ПОВІДОМЛЯЄ СЯ

всіх членів Братства Сьв. Ап. Петра і Павла В. Р. Н. С. в Ансонії, Кон. і доокoличних, як: Дербі, Шелтон і Сіймор, що місячні мітинги будуть відбувати ся кождого місяця в остатню суботу перед першим вечером точно о 7-ій год.

Я. Рогач, секр.
6 May Str., Ansonia, Conn. 10-11

ПОВѢДОМЛЕНЄ.

Всѣхъ членôвъ Братства Св. О Миколая вôдд. 99 Р. Н. Союза въ Вилкесъ Барри, Па. повѣдомляю, що мітинґи будуть вôдбувати ся кождои першои недѣлѣ по пятнайцятôмъ кождого мѣсяця, въ гали пôдъ церквою, точно о першой годинѣ, заразъ по Службѣ Божôй. Прошу собѣ то запамятати и не отягати ся, бо будемо перескаджати другому братству, котре мае по нашôмъ мітинґу свôй мітинґъ.

Антôнъ Шкрабякъ.

БРАТСТВО

Св. Петра и Павла въ Dunmore, Pa., вôддѣлъ Руско Народного Союза 114, выбрано слѣдуючихъ урядникôвъ: Станко Хома, председатель; Мих. Лукачь, секретарь; Иванъ Фепко, касіеръ.

Мітинґи вôдбувають ся кождои першои недѣлѣ въ мѣсяцю въ галѣ п. Андрія Царикъ. На мітинґъ мае поставитись кождый членъ кождого мѣсяця, бо котрый не прийде на мітингъ, заплатить кары 25 центôвъ.

Мих. Лукачь, секретарь.

ПРОСЬБА

до всѣхъ брацтвъ Союза и прочихъ Русинôвъ Американьскихъ.

Выслалисмо ч. Николая Пѣсака и ч. Ивана Кордіяка по Америцѣ межи всѣхъ Русинôвъ, щобы збиравъ жертвы на нашу нову Руску грек. кат. церковь св. Михаила въ Савтъ-Форкъ, Па. и просимо о ласкаву помôчь, бо сама церковь и дôмъ парох. стоять $14,000, а нашихъ людей єсть за мало, абы могли такій тягаръ перенести. Жертвователямъ вже напередъ складаємо подяку.

Савтъ Форкъ, Па. 20. Февр. 1906.
За раду церковну,
о. Н. Пôдгорецкій,
И. Р. Фификъ,
М. Буликъ. 10-11

ВІДОЗВА
до всіх відділів Сестричного Братства сьв. Ольги в Америці.

Отсим взиваю всі відділи Сестричного Братцтва сьв. Ольги в Америці, щоби найдальше до 30 днів кождий відділ прислав залеглі місячні вкладки по 5 цент. від кождої Сестри до головної каси на фонд померших. Чеки, або моні-ордери треба виставляти на имя: Eudokia Kalakuka, Treas. (головної касіерки) а посилати впрост до головної секретарки: E. Strutynska, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J. разом з виказами.

Котра Сестра не платила-б через три місяці з місцевого відділу, та буде вимазана з Братства і стратить всяке право до посмертної запомоги на підставі річної головної Конвенциї Сестр. Братства сьв. Ольги в Америці, котра відбула ся в Bloomfield, N. J. дня 28. Дец. 1905 року.

Е. Струтиньска,
головна секретарка.

Допись.

Зъ Sollman, Alta., Canada.

У насъ теперь зима тепла. За цѣлу зиму було лишь кôлька острыхъ морозôвъ. Свѣгу є мало, и воды великій бракъ, такъ, що фармарѣ мусять по кôлька миль гонити худобу наповати до одной норы, яка є ту на нашôй кольоніи. Той потôкъ що выплывае зъ озера Біверъ Лейкъ (довгого на 18 миль а широкого на 16 миль) а называе ся Біверъ Крікъ, цѣлкомъ высохъ. Минувшихъ рокôвъ бувъ повный а теперь нема каплѣ воды. Худоба є дешева — але чомусь гине теперь на заразу, чорну вôспу. Хлѣбъ платить ся: за бушель пшеницѣ вôдъ 50—70 центôвъ, ячменю вôдъ 40—50, вôвса вôдъ 30—45, бараболь вôдъ 20—30 цнт. Ходить поголоска, що въ будучôмъ роцѣ (1907) буде платити ся у насъ податокъ, по $4.00 вôдъ фармы, але чи то правда, то не можу сказати. Школъ рускихъ и читалень еще немаемо, бо бракъ учителѣвъ. Компанія C. N. R. McKenzeman платила фармерамъ за землю, котру забрали пôдъ желѣзницю, по $20.00 за акеръ, а заплата, що для управы по $10.00. Желѣзниця C. N. R. McKenzeman мае зъ Бетельфордъ до Едмонтонъ около 200 миль скôнчили еѣ будувати въ Новембрѣ м. р. а платили робôтникамъ по $1.75 денно. Робôтникôвъ юнійныхъ не радо приймають до роботы. Зъ весною, можна надѣяти ся, буде зъ декôлька сотокъ робôтникôвъ мати роботу при тôй желѣзницѣ. Бо якъ буде зима пускати, то домпа буде розсувати ся, то й буде коло чого робити. Фабрикъ и майнôвъ у насъ нема. Люде занимають ся господаркою на фармахъ. Ту Русины давнѣйше вже позаходили, 8—9 рокôвъ. Але еще нема нѣ школъ нѣ читалень нѣ нѣякои орґанізаціи, бо люде поприходили бѣдні и мусѣли лишати жѣнки въ комôрныхъ а сами ити на роботу, то нѣ одному не въ головѣ були школы, читальнѣ, церкви и т. д. кобы що заробити, якого цента, щобы дѣтямъ хлѣба купити. Церковь є у насъ двѣ, але ще не докôнченѣ. Я надѣю ся, що колись и у насъ загрѣе сонце и будуть у насъ школы и читальнѣ а зъ тимъ и просвѣта, такъ якъ въ Сполученыхъ Державахъ. Прошу я щирими словами поваж. читателѣвъ „Свободы“ щобы давали свои дописи до „Свободы“, якъ люде де живуть, де є яка робота и яка плата, чи приймають юнійныхъ робôтникôвъ чи нѣ; яка є де зима, чи бракуе воды чи нѣ, якъ хлѣбъ за дорогій, яка плата, о худобѣ, а не лишь якісь брехнѣ, та сварки, зъ котрыхъ нѣкому нема нѣякои користи! Якъ въ вашихъ дописяхъ будете писати про добрі рѣчи, то и люде будуть лѣпші и ваші дописи и сама ґазета буде намъ користна и пожиточна. Дай Боже рускому народови згôдну любовь, щобь одѣнъ другого полюбивъ якъ рôдна мати свою доню.

Николай Ґавинчукъ.

Надôслане.

Вôдповѣди п. К. Кирчова.

1. Отвертый листъ редакторови ґазеты „Правды“ пану, чи господину А. Ф.

Великоумный господине Редакторъ!

Я такой угадавъ, що вы не привезли всього зъ собою, и ваші клепки помѣшались зъ горячки такъ, що вы не зважаете навѣть на вашу честь, (здаесь, що у васъ еи нема) и помимо того, що вы мене не знаете, анѣ мого характеру, анѣ мого поступованя — выскрабалисьте всѣ ваші благорозумія и охляпали мене болотомъ. Всѣ найбруднѣйші латки вызбирали зъ помежи вашихъ брудныхъ лахôвъ и навѣшали на мене. Забабралисьте ажъ пôвъ вашои пречударнои ґазеты, — ужилисьте навѣть рускихъ, ба и латиньскихъ пословиць и примѣнили ихъ до моеи особы, а въ кôнци назвали мене „ничтожна фиґура“. Ну пане фиґурантъ и великоумный редакторе! — пôсля вашого переконаня, то зô мною прямо таки въ чоботахъ пôдъ шибеницю! Та дивуе мене чого вырѣкаетесь, що вы не були авторомъ тои дописи, а въ другôмъ мѣсяци признаетесь до неи, бо кажете, що авторъ представивъ еѣ „вѣрно“ и що въ неѣ не було анѣ слова ложи, тôлько „самая истинна правда“. Ну, паночку редакторе и фиґуранте, если вы такою правдою захляпуете вашу цѣлу газету, то ґратулюю вамъ! Того не потрафивъ втяти „First“ редакторъ п. Гладикъ, що вы пане — „second“.

Чомужь паночку той авторъ сеи истынныя правды не пôдписавъ свого рыла, щобы я знавъ, що то за свѣтило, або чому вы не дали примѣтку редакторску, що „редакція за сю допись не вôдповѣдае“ — такъ якъ роблять инші, але за те порядні редакторы? Отъ, само квичить, та само мѣшокъ дре... се такожь пословиця — руска, паночку редакторе, котру я примѣняю до вашои особы.

Та вы певно не схочете тое до себе приняти, бо вы и ті всѣ, котрыхъ вы бороните, суть праведниками. И хотяй бы вони и за рôкъ не були въ церквѣ, анѣ й за 10 лѣтъ не були въ сповѣди, хотяй бы були найбôльші марнотравники-гуляки и хотяй бы ихъ дѣти и жены зъ голоду млѣли — се праведники, и пôсля вашого великорозумія, право зъ ними до неба — въ ходакахъ. О вы дорослі фарисеѣ! Се покаже ся незадовго, які вы порядні, та я скажу о собѣ: Боже милостивъ буди менѣ грѣшному, — якъ се зробивъ митарь.

К. Кирчôвъ.

2. Вôдповѣдь на допись С. Барны въ „Правдѣ“ ч. 6.

Пише Барна: „Председатель Союза“ брехунъ“, а дальше: „Нема здаесь анѣ одного русскаго человѣка, любячого свой народъ и свою святу церковь, который бы похвалилъ подлыи дѣла Кирчова“ и т. д. Пôдъ сею мудростію пôдписавъ ся сей бувшій председатель всѣхъ салонôвъ а не церкви — якъ председатель парафіи, щобы люде по другихъ плейзахъ думали, що Барна справдѣ чоловѣкъ якого люде честують. А редакторъ казеты мае много порожного мѣсця и друкуе такі мудрощѣ. Впрочѣмъ чомужь бы не мавъ друковати? — тажь тутъ Гамерика!

Ой, Барно, Барно! И ты посмѣешь мене называти брехуномъ, и смѣешь уживати такихъ слôвъ якъ хто любить свôй рускій и св. церковь и т. д. То ты братику признаешь ся до Русинôвъ? Хиба на папери, якъ хотѣвъ мене сплюгавити передъ свѣтомъ! Та якій ты чоловѣче Русинъ? Може бути, що руска мати тебе вродила, — алежь ты самъ такъ далеко вôдъ Руси, якъ небо вôдъ землѣ!

Признаєсь неборака до Русинôвъ, а свои дѣти давъ крестити въ польскихъ костелахъ, польскими ксьондзами, до польскихъ „шкулекъ“ посылае и siostram дае учити „rožanca“ и выховуе ихъ въ польскôмъ дусѣ — а ту неборака розкричавъ ся, якъ патріотъ рускій въ „Правдѣ“.

И дальше бече: „хто любить св. церковь“. — Ну, щожь теперь скажежь „брацъ“: Чи ты любишь ту св. Церковь? Єсли бысь еѣ любивъ, то дававъ бысь свои дѣти крестити въ руской церквѣ, и учивъ бысь ихъ по руски, а не по польски.

Але загляньмо-но до книгъ касовыхъ церковныхъ, якъ давно зачавъ ты пôдтримувати тую св. церковь матеріяльно? Ледво що минє тому два роки, якъ ты зачавъ выдрапуватись хочь на якого лямполиза церковного и акуратъ тобѣ небоже удалась штучка, коли тамтого року голосували всѣ непрошені и непарафіяне на рôчнôмъ мітинґу, удалось тобѣ выдертись на якогось заступника. Хоть то всьо було не леґально, але якось то пôшло. Та отъ председателѣ вымуфували — и ты, небоже, оставъ самъ и набравъ вôдваги назвати себе самого председателемъ. All right. Та прийшовъ мітингъ. И чомужь ты браце, коли любишь церковь, не здавъ рахунокъ зъ люцкои працѣ за цѣлый рôкъ, тôлько розпочавъ выборы и розмахнувъ ся ажь на председателя?! Та якъ тобѣ не удалось, то заразъ-же и инджонкшинъ и процесъ на церковь, и давай паплюжити по казетѣ...

Та я знаю небоже, що если бы ты бувъ самъ писавъ, по польски, то бувъ бысь инакше написавъ. Ну, але ты чловеку не потрафишь хочьбы ти ухо рѣзавъ, написати по руски яку допись и пише тобѣ твôй „подчиненый“ господинъ... Але знай, що чужими руками добре лише огонь брати...

За цѣкавѣйші твои историі на теперь еще замовчу.

К. Кирчôвъ.

СПРОСТОВАНЄ.

З Carnegie, Pa.

„Am. Russky Viestnik“ č. 7. написав в протоколі Екз. Комітету, що „Proti Kongressu-že vystupili:“

„2) Jedna gr. kat. russka farnosc v Carnegie, Pa.“

Тимчасом тутешна громада не проти конґресу а проти якости его виступила, не проти конґресу взагалі, але протестує проти такого конґреса, котрий мавби за ціль ввалити нові тягарі на руський нарід, або наразити громади на страти лише, щоб відважно раболіпіє своє гдеякі могли

заявити. Та видно що одинокою цілею є рабольпіє, нові тягарі і непорядки, наколи хто заявить ся против таким блудам, уважає ся бути противником цілости конґресу.

Якаж иньша консеквенция може бути сли дослівно так повідомлено Екзекутивний Комітет:

„Протоколъ. Написаный дня 18 мѣсяця Лютого 1906 въ Карнеґи, Па. на собраню греко-католической церковной громады, на которомъ рѣшено, что 1) гр. кат. конгресса для раболѣпныхъ „меморандумовъ"и новыхъ податковъ на нові ига намъ не нужно. 2) Порядокъ потребный, та о него нехай обстараютъ ся тіи, що були причиною непорядковъ.

Гр. Кульчицкій, свящ.
Арсеній Патрошь, кураторъ,
Hnat Turko, кураторъ.
Іоанъ Даньковскій, секрет."
(Печать.)

Всячина.

СОТВОРЕНЄ ДНЕВНИКАРІВ.

Після Альда Хієрічо.

Коли предобрий Господь сотворив людий, прийшло Єму на думку, що оно добре б було, щоби кождий власним трудом заробляв на житє. Тим то одної гарної днини приказав Він архангелам скликати трубами усіх людий на одно місце, а коли їх почислив, казав принести собі величезний міх, в якім містили ся усї ремесла і усї заняття. І почав те між присутних розпаювувати. І так став оден столяром, другий інжинером, третий кравцем, четвертий моряком і т. д. А в сїй безмежній премудрости уладив Господь поділ так, що все відбуло ся по найбільшій справедливости; хто мав довгий язик, дістав адвокатуру; хто був „палкий", став жовніром; хто скорим кроком ступав в житю, касієром, хто вказував нахил до дрімоти, міністром і т. д. Так перепаював Господь усе, аж мішок став порожний, а не забув і тих, що богато гріхів мали до спокутовання, сих поробив народними учителями і помічниками урядників. Як вже поділ скінчив ся, хотів Господь відослати людий домів, коли нараз поза господним престолом почув ся глумливий голос: „А мені, Пане, не даш ніякої професії!" Милосерний Господь остовпів; справді Він позабув на одного чоловіка, котрий случайно чи нароком заховав ся в фалдах небесної пурпури, очевидно щоби підслухувати а відтак скратикувати.

„На жаль! прийшов ся запізно, сказав Бог, усе розділене; як бачиш, мішок порожний, не маю вже ніякої посади до роздання".

Він почав роздумувати; опісля звернув ся до людий і каже:

„Якої добрі божі діти мусите постарати ся зложити отсему якусь професію, в противнім случаю вийде хто зна який скандал!"

Люди почали роптати, але відмовити годі було; тілько кождий — як се звичайно діє ся, коли хто приневолений до жертви — порішив в думи віддати в дарунок найгіршу частину своєї професії. Адвокат прим. пожертвував свої брехнї, артист свою завість, жовнїр наклін до поєдинків, — народний учитель зложив на жертвенницу частину своєї нужди. Один поет тільки віддав дещо ліпшого: свої мрії і свое натхнїня. Можна собі уявити, яка мішанина вийшла з такої збірки! Милосерний Господь не дуже то нею утїшив ся. „Що почати нам з отсим Сорокатим Іваном?" — сказав. Але нове людске дитя засьміяло ся глумливо і відповіло: „Не журіть ся, Пане, вже я з тим дам собі раду яко журналїст". Сказав і поплів ся у сьвіт...

УКРАЇНСКІ МУЖИКИ А УКРАЇНЬСКЕ СЛОВО.

„Сынъ Отечества" въ 72 ч. за 1905, в дописї із золотоношского повіту подає, що там уряджено анкету між 378 селянами в віці 15—65 літ, між якими було 145 письменних, 108 півписьменних, а неграмотних 125. Їм поставлено ось такі три питаня: 1. Чи воліли вони, аби в школї вчили по українськи, чи по російски? 2. Які книжки читають і слухають вони охотнїйше російські, чи українські? 3. Чи досить буде, аби в школах вчили читати й писати по українськи, чи може конче треба читати-писати і по російски? На се наспіли відповіди ось такі: Що до першої точки, то 324 заявило ся за українською мовою викладовою, 42 обоятно, а 8 за мовою викладовою російською (всї вони мужицкі дукарі). При другім питаню заявило ся 198 за книжками українськими, передовсім на сюжети із наук природи і історії, 78 за книжками російськими, а прочі віднеслись до сеї справи обоятно, передовсїм із поміж кругів неграмотних. При третій точцї 118-тьом вистарчало вивучене українського читаня і писаня, а 214-тьом ще видавалось конечним також вчити ся читати й писати „по панськи", „по ученому". Крім сего 221 селян із власної ініціятиви висловило бажане мати часопись в українській мові „по карбованцю в год або по полтиннику", а 46 видно бували ще й додали, що „гарно, як би ті комедиї, що по нашому представляють, приїхали б і на села". Отже за рідною мовою вже в школах вивилось із 378 питаних 324.

З ким женитись?

Не жени ся с Польков брате
Будеш потім бідувати,
Она Полька а ти Русин
Будете ся проклинати...

Коли хочеш, любий брате
Дївча собі засватати —
З Польков нїгди не жени ся
Лиш на Руску подиви ся!

І на Руску подиви ся
Як си маєш з нев женити —
Який з неї вітрець віє,
Щоби потім не бідити!

Та ще гірше буде брате,
Як забагнеш Польку взяти —
Ова Полька а ти Русин
Будете ся проклинати!..

Дасть Бог сьвято чи недїлю,
Треба Богу помолитись
Пійдеш з жінков до костела —
Там по польски тра креститись.

Ксьондз мишить собі щось під носом
І органи начнуть грати,
Ти незнаєш чи молитись
Чи йти може танцювати?

Там Поляки по костелі
Мов худоба лежать плазом
Чи си молять, чи піснули?
Як з муравлів чути квасом.

Ожениш ся с Польков брате —
За рік за два є дитина —
І в костелі ю вкрестили...
Дали імя Катежина...

А почкаєш ще два роки,
Ну... без того так небуде —
Знов Бог щасте суне в хату —
Народила жінка друге...

Кумочки ся посходили
Горілочку попивають,
Татови син народив ся!
Многа літа му сьпівають!

Зібрали ся куми разом
Дитя з собов забирають
Повсїдали всї на вози
І під церков заїздають.

Повходили всї до церкви
Дитя мале росповили
І по рускому звичаю —
Іваном го окрестили.

Ростуть діти обидвоє
Отцю, мамі на потїху —
Дочка більша, син маленький —
Лиш до плачу та до сьміху!

Як жидівский росте процент,
Так допечка підростає,
І до школи посилають
Сама книжку прочитає.

Мати дочку научає,
Як то Бога вихваляти —
Не по руски лиш по польски
Бо то Полька її мати...

Вже й на грудех шкаплїр має —
До костела сама трафить —
Боз короники, суди Боже!
Молити ся не потрафить...

Рік за роком росте синок
Росте здоров, не чекає —
Шїсть му рочків вже минуло,
Отець в школу посилає.

Радий отець що син його
Щось на книжці розбирає,
Тулить букву до азбуки
Цїлу книжку прочитає!

Як в недїлю звони звонять
Син до церкви поспішає
І з дяками у крилосї
Піснев Бога вихваляє.

Оден отець, одна мати —
Дїти вже ся розріжняють!
І! ти Русин! А ти Полька!
Одні других називають.

Знай же тепер, любий брате,
Як ти маєш Польку взяти —
То сам собі клясти будеш
Сам на себе нарікати...

Бач мій сусід оженив ся,
Взяв си польску Магдалину —
Шїсть житє гриз ся з нею
Відтак пішов в домовину...

Жичу тобі любий брате,
Дївча руске із Поділя —
Як будеш ся вже женити,
Заклич мене на весіля!

Гр. Стояквич.

Де єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперед.

Де єсть?

Пошукую за моєю тїткою Євкою Ковальчик, родом з Новосельця-Ґнєвош, в Галичині, повіту Сяніцкого, і за єї сином Антоном Ковальчик. Обоє перебували перше при твердім вуглю. Пошукую за ними в їх власнім інтересі. Хто би про них знав, або і вони самі, зволять зголосити ся до мене на адресу:

Mike Owad,
Emerson, Pa.

Де єсть?

Василь Стойка, родомъ зъ Кричова, стол. Марамороскои. Шукає єго братъ. Має бути въ околицѣ Денверъ, Колорейдо. Хто бы о нѣмъ знавъ, або вôнъ самъ, зволить донести менѣ на адресу:

Mike Szabadis,
Roscoe, Pa.

Де єсть?

Федоръ Уранъ, зъ села Колониця, повѣту Лѣско, Галичина. Пошукує єго шваґеръ. Хто бы о нѣмъ знавъ, нехай пише на адресъ:

Frank Danes,
Box 112, Fredericktown, Pa.

ХОЧУ ЖЕНИТИ СЯ!

Молодий вдовець, з одною дитиною (в краю), що має господарство в місточку, хоче пізнатись з дівчиною або вдовою середних лїт і просить зголоситись до него листовно і надіслати фотографію. На красу і на гроші не оглядає ся. Адрес:

D. Kira. 11-12
Box 435, California, Pa. Wash. Co.

ЧИТАЙТЕ!

Хто пришле на „Свободу" 2 доляры, той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, які собѣ самъ выбере.

Хто пришле на „Читальню" 1.50 дол., той дôстане въ дарунку книжокъ вартости **75 центôвъ**, які собѣ самъ выбере.

Хто пришле намъ 2.50 дол., той буде доставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ часопись „Свободу", або просвѣтні книжочки „Читальню", а кромѣ того дôстане въ дарунку прегарну книжку **„Житє Ісуса Христа"**. Книжка ся мае 300 сторôнъ друку и 75 образкôвъ; оправлена въ сильне червоне полотно зъ золотыми вытисками. **Коштує 1.50 дол.**

Хто пришле намъ 3.50 дол., той буде дôставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того дôстане въ дарунку **Біблію Старого и Нового Завѣта**, що мае 1000 сторôнъ и **коштує 2 доляры.**

Хто пришле намъ 4.50 дол., той буде дôставати черезъ 12 мѣсяцѣвъ „Свободу" або „Читальню" а кромѣ того дôстане в дарунку **„Новый Завѣтъ"** въ церковной мовѣ зъ перекладомъ на нашу мову. Ся прегарна книжка мае около 1000 сторôнъ и **коштує 4.00 дол.**

Списъ книжокъ, які даемо въ дарунку:

* Америка ... 15 ц.
* Ангелъ та пустельникъ и т. и. .. 15 ц.
Біблія Велика ... 2.00
Борба клясъ и чому робôтники органiзують ся ... 15 ц.
Весела книжочка въ образками ... 30 ц.
* Грѣхи міліонерôвъ и т. п. С. 7. .. 15 ц.
Дещо въ исторія православной місіи въ Америцѣ ... 10 ц.
Дещо про вибрята ... 30 ц.
* Двѣ левады и т. п. С. 5 ... 15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6. ... 15 ц.
Жовнѣръ ... 15 ц.
Журавлѣ ... 15 ц.
Житє Исуса Христа ... $1.50
* Житє, зарôбки, организація и т. п. въ Спол. Державахъ ... 15 ц.
Зубъ за зубъ ... 15 ц.
* Казки про Жидôвъ ... 15 ц.
Исторія Руси въ образками ... 10 ц.
Капиталъ и праця ... 15 ц.
* Книжка Рахункова ... 50 ц.
* Календарь ... 25 ц.
Марія ... 10 ц.
* Наверненый Грѣшникъ ... 20 ц.
Народный рухъ австро-угорскихъ Русинôвъ ... 15 ц.
Новый Завѣтъ ... 4.00
Образки и загадки ... 10 ц.
Оповѣданя ... 15 ц.
Оповѣданя про заздрыхъ боговъ ... 10 ц.
Про вôдступникôвъ вôдъ рос. православія ... 10 ц.
* Про вутро земли ... 10 ц.
Подземні скарбы ... 25 ц.
Покуса ... 15 ц.
Псалтырь ... 1.00
Розмова Поляка, въ Русиномъ ... 10 ц.
Руско англійскій словарець ... 20 ц.
* Религійні вѣрованя старинныхъ народôвъ ... 20 ц.
Смерть ... 10 ц.
* Стародавні казки та оповѣданя ... 10 ц.
* Страйкъ ... 20 ц.
Тарасъ Шевченко ... 15 ц.
Тимко Гаврилюкъ ... 15 ц.
Унія въ Америцѣ ... 20 цнт.
* Хто въ чого жіє ... 15 ц.
* Які то є люде на земли, зъ 20 образками ... 50 ц.
* Якъ мужикъ ходивъ до царя правды шукати ... 15 ц.

Золоте перо Celtric 1.00 дол. Золоте перо Sanford 2.00 дол.

Атлясъ цѣлого свѣта, англійскій, 105 мапъ, надъ 300 сторôнъ, подае имена и людность 40.000 мѣстъ цѣлого свѣта 1.00 дол.

Мапа Сполученыхъ Державъ и цѣлого свѣта 4 стопы широка а 6 стôпъ довга (иншî продають по 5 дол.) у насъ лишь 2 дол.

Пишѣть Вашî замовленя на сѣй картцѣ:

Мѣсце, день, мѣсяць 1906

До редакціи „Свободы" въ Скрентонъ, Па.

Посылаю Вамъ $.........., за що прошу высилати менѣ черезъ 12 мѣсяцѣвъ (тутъ треба написати, чи хочете „Свободу" чи „Читальню") ....

На дарунокъ прошу менѣ прислати слѣдуючі книжки:

	Цѣна дол.	цнт.
Разомъ		

Мой докладный адресъ (имя и прозвище): ____________

(нумеръ дому и улиця) ____________

(мѣсто и стейтъ) ____________

Адресъ треба всегда выписати англійскими буквами и то дуже выразно.

Зъ замовленями спѣшѣть, бо такі дарунки не будемо довго давати.

Адресуйте:

Svoboda, Box 353, Scranton, Pa.

Новый Завѣтъ

Господа Нашого Исуса Христа въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій зъ поясненями; О. А. Бачиньского, за одобренемъ и благословенемъ Митрополита. Сторôнъ 992.

Цѣна 4 доляры.

Псалтырь

въ языцѣ церковно-словеньскôмъ зъ переводомъ на языкъ народно-рускій, зъ поясненями; о. А. Бачиньского; за одобренемъ Митрополита. Сторôнъ 286.

Цѣна 1 дол.

Обѣ книжки разомъ 4.50 дол.

Замовленя вразъ зъ грôшми посилати на адресу:
SVOBODA, Box 353, Scranton, Pa.

Посылайте грошѣ через Рускій Народный Дôмъ
и черезъ нашихъ посередникôвъ.

Хто посылае грошѣ до краю просто черезъ Р. Н. Дôмъ, най выпише, що потреба, на карточцѣ понизше:

Имя и назвиско того, кому посылаете грошѣ
....

Де мешкае (село або мѣсто) ....

Послѣдна почта ....

Кôлько коронъ .... На се посылаю долярôвъ ....

Назвиско посылаючого ....

Адресъ посылаючого ....

Тоту карточку треба вырѣзати и пôслати разомъ зъ чекомъ або мониордеромъ, выписанымъ на имя A. Sharshon, Shamokin, Pa. на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, NJ.

За 10 до 12 днѣвъ грошѣ вже будуть дорученî у краю.

Заразомъ подаемо имена посередникôвъ, котрî стало посылають грошѣ черезъ Р. Н. Дôмъ.

„Свобода", Scranton, Pa.
Юрій Хилякъ, Olyphant, Pa.
Юрій Фалатъ, Priceburg, Pa.
С. Ядловскій, Jersey City, N. J.
Ив. Голда, Mt. Carmel, Pa.
Ив. Тарбай, Elmira, N. Y.
Ив. Глова, Shamokin, Pa.
К. Котацчикъ, Shamokin, Pa
Й. Стеткевичъ, „
А. Шаршонь, „
Н. Джмеликъ, Smokerun, Pa.
Т. Цѣркотъ, Ansonia, Conn
Д. Капитула, McAdoo, Pa.
Гр. Ковалевичъ, Sayre, Pa.
Ив. Бурштинъ, Buffalo, N. Y.
Мих. Кричфалуши, Brownsville Pa.
М. Турокъ, Priceburg, Pa.
Т. Каськовъ, McKeesport, Pa.
Ив. Двіякъ, Jessup, Pa.
Т. Поливка, Hazleton, Pa.
М. Сеґинъ, Deferiet, N. Y.
В. Бреянъ, Terryville, Conn.
П. Гера, Leetsdale, Pa.
М. Поляньскій, Auburn, N. Y.
Ив. Лещишинъ, Buffalo, N. Y.
Гр. Сидоръ, Pittsburg, Pa.
Д. Мерена, Cohoes, N. Y.
Ив. Воргачъ, Mt. Carmel, Pa.
П. Леньо, Christopher, Pa.
М. Петровскій, St. Louis, Mo.
Т. Глива, Manor, Pa.
О. Ставискій, Excelsior, Pa.
П. Галайда, Scenery Hill, Pa.
С. Демчко, Shenandoah, Pa.

Цѣна, кôлько бере Р. Н. Дôмъ за австрійскі грошѣ, если хто посылае просто до насъ:

За коронъ	дол.	цнт.	За коронъ	дол.	цнт.
5	1	17	170	34	88
10	2	20	180	36	92
20	4	25	190	38	96
30	6	28	200	41	00
40	8	33	300	61	45
50	10	37	400	81	85
60	12	42	500	102	25
70	14	46	600	122	90
80	16	50	700	143	40
90	18	55	800	163	70
100	20	60	900	184	30
110	22	64	1000	204	80
120	24	68	2000	409	50
130	26	72	3000	614	20
140	28	76	4000	816	50
150	30	80	5000	1021	00
160	32	84			

Посередникамъ належить ся крôмъ того за почту и папѣрь.

Русины! Оденъ шеръ Р. Н. Дому коштує $25.00. Сего року дівіденда буде 8 процентъ. Хто хоче купити шеры, най напише чекъ або моні-ордеръ на имя A. Sharshon (Shamokin, Pa.) и най той чекъ разомъ зъ листомъ зашле на адресу Rev. N. Strutynsky, 7 Stewart Place, Elizabeth, N. J.

Р. Н. Дôмъ пожичае грошѣ на праперты на першій морґічь на 6 процентъ.